Openbare raadsvergadering der gemeente Ridderkerk
donderdag 17 januari 2013

(met ingang van 23 februari 2012 stelt de raad de notulen niet meer vast maar de Besluitenlijst van de raad)

Aanwezig: De burgemeester mevrouw A. Attema, voorzitter
De raadsleden: de heren T.J. Alderliesten (SGP), P. Boertje (VVD), C.A. van der Duijn Schouten (SGP), mevrouw T. Duman-Sirin (PvdA), mevrouw F. Fräser (D66/GroenLinks), mevrouw M. van Gink (PvdA), mevrouw A.B. van Houwelingen-Saugerud (PvdA), de heren J. Ipskamp (LR), M. Japenga (ChristenUnie), B. Kok (SGP), P. Kranendonk. (SGP), J. Louter (ChristenUnie), mevrouw E. Mans-Los (groep Koppes), de heren P.W.J. Meij (CDA), A.C. van Nes (Groep Koppes), G.J. van Nes (LR), mevrouw P.J. van Nes-de Man (groep Koppes), de heren B. Neuschwander (LR), A.H. Nugteren (LR), W.P. Onderdelinden (CDA), mevrouw I. Parren-Leutscher (LR), mevrouw A.P.S. Ripmeester (PvdA), de heren B.A. Ros (D66/GroenLinks), V.A. Smit (SGP) en L. van der Spoel (VVD)
De wethouders: H. Dokter, A. den Ouden, J. Stout en M.A. Vroegindeweij

Griffier: De heer mr. J.G. van Straalen

Afwezig: De heren H.J.A. Koppes (groep Koppes) en A. Stout (LR)

Notulist: Mevrouw I.J.H. Lit

1. Opening en vaststelling van de agenda

De voorzitter: Goedenavond allemaal, hartelijk welkom bij deze bijzondere raadsvergadering. In ons midden zijn de zoon en kleinzoon van Rinus van Kogelenberg, Ernst en Joost. Zij herdenken samen met ons hun overleden vader en grootvader. Ik verzoek u om op te staan.

Op 1 januari 2013 overleed op de leeftijd van 89 jaar, de heer Marinus Pieter van Kogelenberg. Amsterdammer van geboorte. In 1952 kwam hij naar Ridderkerk en met ingang van 1 september 1953 werd hij raadslid in deze gemeente. Dit raadslidmaatschap heeft hij onafgebroken bekleed tot 2 september 1982. Van 1962 tot 1989 is hij vijf periodes als wethouder werkzaam geweest. Tot zijn portefeuille behoorden onder andere sportzaken, het woningbedrijf en onderwijs.
Na zijn raadslidmaatschap en wethouderschap is hij nog jarenlang actief geweest als voorzitter van de toenmalige sportraad. Hij was een zeer markant bestuurder. Mede onder zijn verantwoordelijkheid maakte onze gemeente een stormachtige groei door en veel is in zijn periode van wethouder tot stand gekomen. Zowel ten opzichte van de gemeente als de Ridderkerkse gemeenschap heeft hij zich bijzonder verdienstelijk gemaakt. Dit heeft ertoe geleid dat de gemeenteraad hem op 15 september 1986 het ereburgerschap van de gemeente Ridderkerk toekende.
Voor zijn publieke inzet zijn wij en de Ridderkerkse gemeenschap hem veel dank verschuldigd. Wij wensen allen die hem dierbaar waren heel veel sterkte toe om dit verlies te dragen.

Ik verzoek u om enkele ogenblikken stilte zodat iedereen hem op zijn eigen wijze kan herdenken.

[stilte]

Ik dank u wel.
Na deze bijzondere start van deze bijzondere raadsvergadering gaan wij verder met de vergadering.

Mededelingen: Ik heb een melding van afwezigheid van de heer Koppes van groep Koppes en van de heer Stout van Leefbaar Ridderkerk. De heer Ros van D66/GroenLinks komt wat later.

Kunnen we de agenda vaststellen? Dat is het geval.

2. Toelating en beëdiging nieuw raadslid, de heer A. Los

De voorzitter: De heer Los. Ik geef het woord aan de voorzitter van de commissie die de geloofsbrieven heeft onderzocht. De heer Kranendonk.

De heer Kranendonk: Dank u wel, voorzitter. Namens de commissie onderzoek naar de geloofsbrieven, deel ik u het volgende mee.
Op 14 december 2012 heeft de voorzitter van het centraal stembureau tot benoeming verklaard tot lid van de gemeenteraad van Ridderkerk, de heer A. Los. De commissie heeft de geloofsbrief en andere stukken die de Kieswet eist, ontvangen en onderzocht. Deze stukken zijn door de commissie in orde bevonden.
Gebleken is dat de heer A. Los aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoet. De commissie adviseert dan ook de heer A. Los toe te laten tot de gemeenteraad van Ridderkerk.
Dank u wel.

De voorzitter: Stemt de raad hiermee in? Dat is het geval. Ik verzoek de heer Los naar voren te komen.

Mijnheer Los, u hebt laten weten dat u de eed wilt afleggen.
Ik lees hem voor.

“Ik zweer dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.”

De heer Los: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel. U bent benoemd tot lid van deze raad. Gefeliciteerd. Daar hoort een bosje bloemen bij. We schorsen de vergadering, zodat iedereen in de gelegenheid is de heer Los een gepast welkom te heten.

[Schorsing, felicitaties]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Hartelijk welkom aan het nieuwe raadslid Los.

3. Het coalitieakkoord ter debat

De voorzitter: Het eerste woord is aan de heer Neuschwander, de voorzitter van de vier onderhandelende partijen. Ga uw gang.

De heer Neuschwander: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, namens de vier coalitiepartijen wil ik u een korte toelichting geven op het proces van de afgelopen drie maanden waarin dit coalitieakkoord tot stand kwam. Ik begin bij de raadsvergadering van 26 november 2012 waarin de verkenner, mevrouw Nienhuis, op basis van haar onderzoek tot de conclusie kwam dat een coalitie van ChristenUnie, D66/GroenLinks, SGP en Leefbaar Ridderkerk tot de mogelijkheden behoorde. U weet dat mevrouw Nienhuis alle opties in kaart heeft gebracht en duidelijk heeft aangegeven welke combinaties niet levensvatbaar zijn, om verschillende redenen.
Met dit resultaat zijn de onderhandelaars van de vier beoogde coalitiepartijen aan de slag gegaan en hebben er diverse gesprekken plaatsgevonden. Daarnaast is er vanuit de ambtelijke organisatie ondersteuning geweest waar dat nodig was. Dank daarvoor!
Na de diverse gesprekken waarin alle coalitiepartijen duidelijk hun wensen hebben aangegeven, is een conceptakkoord geschreven. Dit conceptcoalitieakkoord is in de verschillende coalitiefracties besproken en beoordeeld en vervolgens zijn de onderhandelaars verdergegaan met de input van de fracties.
Medio december, toen er op financieel gebied meer duidelijkheid kwam, is er een financiële paragraaf opgesteld die u in het akkoord heeft aangetroffen.
Vlak voor de kerstdagen, op vrijdag 21 december 2012, heb ik namens de vier coalitiepartijen het conceptakkoord voorgelegd aan de burgemeester, waarbij ook de griffier aanwezig was. Op die dag is er een persbericht uitgestuurd waarin ook de kandidaat-wethouder van de ChristenUnie, de heer Van der Sluijs en kandidaat-wethouder van D66/GroenLinks, de heer Van Houcke voor het eerst geïntroduceerd zijn.
Vervolgens is in nauw overleg met de afdeling Communicatie de inhoudelijke tekst nog eens beoordeeld en inhoudelijk aangepast. Op donderdag 10 januari hebt u als raad kennisgenomen van het akkoord zoals we dat vanavond bespreken.
Namens de vier coalitiepartijen wil ik onze dank uitspreken naar mevrouw Nienhuis, die in haar rol als verkenner een inhoudelijke bijdrage heeft geleverd. Maar ook naar alle ambtenaren van de organisatie die nauw betrokken geweest zijn bij de totstandkoming van dit akkoord.
Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. We hebben afgesproken dat alle partijen het woord krijgen. We hebben een volgorde afgesproken: de oppositie van groot naar klein en daarna de coalitie van groot naar klein. Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter.
Wij hebben het coalitieakkoord met plezier gelezen. Het onverwacht grote aantal overgenomen PvdA-punten stemde ons vrolijk, daaruit blijkt dat u toch zo nu en dan goed luistert.
Levensloopbestendig bouwen, bouwen volgens Woonkeur, kangoeroewoningen, wijkzorg (2010), behoud en bereik verbeteren van inkomensondersteunende maatregelen. Prima!
Een paar punten zijn nog niet afdoende opgepakt: woonservicegebieden, actieve aanpak jeugdwerkloosheid, terugdraaien sloop kleine tweeduizend sociale woningen, en wat dacht u van diversiteit …? De lokale aanbestedingskalender waar de PvdA om heeft gevraagd, gaat er in een ander jasje ook komen.

De PvdA-fractie is dus blij dat de wal het schip heeft gekeerd en er nu een kanteling lijkt te zijn

naar een meer zorgzaam en duurzamer Ridderkerk.
Wij verwachten niet dat de kiezers zo kort van memorie zullen zijn dat zij de afgelopen barre periode zullen vergeten, ook al is de uitstraling van dit akkoord inderdaad een stuk warmer en groener.

‘De vergrijzing in Ridderkerk gaat in drieën’ is een gevleugelde uitspraak van Henk van Houcke. Bij dit homogene college gaat het zelfs in vieren. 'Vier tinten grijs' en wie oh wie is de Benjamin van de club?

Qua partijen is het college meer in balans ten aanzien van progressiviteit, mobiliteit, schaatsbaan, jongerenwerk en zorgzaamheid. Ook al was het noodgedwongen, het siert toch Leefbaar Ridderkerk en de SGP dat zij ruimte lijken te hebben gemaakt voor dit nieuwe geluid. Is het van u een 'echt' geluid of een voor de bühne? U heeft immers uw stempel, ‘het andere geluid’, vol op de begroting 2013 gezet en daar heeft geen enkele coalitiepartij afstand van genomen of mogen nemen.

Budgetten liggen dus vast. Welke extra budgetten zijn er waar gevonden? Wat gaat u daaruit betalen? En worden die direct of indirect door verschuivingen betaald uit de extra bezuinigingen?
De ChristenUnie was de laatste jaren net zo ontdaan als wij over de bezuinigingen die vooral, zonder goed inzicht in de maatschappelijk gevolgen, plaatsvonden in de sociale hoek. Daar wordt nu weer een fikse bezuiniging voorgesteld van € 325.000,-- en daarnaast is een som van € 134.000,-- nog niet eens bestemd.
Een gemiste kans is het niet intrekken van de bezuinigingen ter dekking van het recente ozb-amendement, die zijn immers plotsklaps en zonder inzicht opgelegd.
Maar vanaf nu wordt er weer wel ingezet op zorgvuldigheid?
Wat betekent dat voor de dekking uit uw coalitieakkoord? Is alles al in beeld of toch niet? Betaald parkeren bij de Gamma en op het Dillenburgplein gaat zeker door?

Hoe gaat de ChristenUnie haar ambities via dit akkoord waarmaken? Is een ervaren wethouder voldoende? Zonder budget is de kans groot dat het weer mooie woorden zijn zonder daden.
Waar zit het prijzengeld van de ChristenUnie voor deelname aan de coalitie?

Een vraag aan alle coalitiepartijen: Armoedebeleid zonder budget, is dat mogelijk?
Denk aan de schokkende uitkomsten van de Armoedemonitor.
Integraal maatwerk met een uitgeklede Wijzerplaats? Dat geeft ons veel zorgen voor de samenleving. Kan dít college zijn warme woorden wel met daden bekrachtigen?

Participatie is weer minder expliciet omschreven dan in het eerste akkoord. Moeten we daar iets uit aflezen over de plaats die het in deze coalitie inneemt? Er zijn immers duidelijke verbeterpunten.

Met D66/GroenLinks krijgen milieu en duurzaamheid weer een gezicht. Net als de PvdA vroegen zij vaak aandacht voor de sociale woningvoorraad, voor jongerenhuisvesting en ouderenhuisvesting. Ook groen in de wijk en het openhouden van groengebieden lag hen altijd na aan het hart.
Wij zijn benieuwd hoe de nieuwe wethouder Henk van Houcke zijn kritiek uit de afgelopen jaren om gaat zetten naar beleid en hoe hij staat tegenover de nagenoeg volledige bebouwing van Parc Slikkerveer.
Zorgt D66/GroenLinks voor een echt groengebied of is dit de eerste prijs die u betaalt voor

deelname?

Zonnecollectoren op het dak van het gemeentehuis zijn een duidelijk wisselgeld voor deelname aan de coalitie. Het is crisistijd en er moet worden bezuinigd, maar dit is duidelijk een statement.
De PvdA fractie vindt het interessant te weten wanneer het gemeentehuis deze collectoren heeft terugverdiend. Ook zouden we graag weten wanneer de burgers van deze actie, of een aanvullende actie, hier direct voordeel van gaan ondervinden. Direct in eigen portemonnee: u doet het toch voor de burger?

Positieve punten zijn ook dat nu de ondernemers, na de interventie van de PvdA (2011), een goede plek hebben gekregen. We hebben hen hard nodig bij een goede uitwerking van de Participatiewet.

Kortom; in dit akkoord zit op het oog veel wat wij kunnen steunen.
Wel hebben wij zorgen om de samenleving, nu veel mooie woorden niet gesteund lijken te worden door het benodigde geld.
De PvdA wil geen mooie woorden meer maar goede daden.
Wij wensen het gemeentebestuur van Ridderkerk veel wijsheid en een warm hart toe.
Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Van Nes, groep Koppes.

Mevrouw Van Nes: Dank u, voorzitter.
Ik begin met onze visie op de procedure die hieraan vooraf is gegaan.
Op 27 september jl. is onze ontslagbrief ondertekend door zes leden van fractie Leefbaar Ridderkerk. Die is ons 1 oktober jl. overhandigd en een half uur later was groep Koppes een feit.
Wij boden de coalitie gedoogsteun aan en onderschreven het coalitieakkoord van 2010, “Dienstbaar in Vertrouwen”. Dit ondanks dat ons vertrouwen ernstig geschaad is.
Dat werd niet geaccepteerd: een verkenning moest worden uitgevoerd om vast te stellen welke mogelijkheden er dan zouden zijn en daaruit volgen een nieuwe coalitie en nieuwe wethouders en een nieuw coalitieakkoord.

Wethouder Meindert Vroegindeweij, zo staat in het persbericht van 21 december 2012, heeft aangegeven voor een nieuw college niet beschikbaar te zijn. Wethouder Stout zal plaatsmaken tegen de achtergrond van de nieuwe politieke realiteit.
De heer Vroegindeweij had in het verleden al diverse malen aangegeven zijn ambt als wethouder neer te leggen, dus dit moment zal hem wel goed uitkomen. Het ontslag van de heer Stout wordt anders omschreven. Hij is de dupe van de coup.
Vanmorgen werden wij geïnformeerd over het feit dat de heer Vroegindeweij als burgerraadslid deel uit blijft maken van Leefbaar Ridderkerk. Wel wrang dat de heer Vroegindeweij dit zomaar kan besluiten, en dat het aanstellen van burgerraadsleden voor groep Koppes, door een besluit van het presidium, niet kan.

Wij, groep Koppes, zijn van mening dat dit allemaal niet nodig was geweest. Wij hebben vanaf dag één, 1 oktober 2012, de bestuurbaarheid van Ridderkerk vooropgesteld en hebben daarom bewust het college niet naar huis gestuurd.
Deze ‘move’ kost geld, tijd en veel extra inzet van ambtenaren. Dit terwijl in 2014 met de gemeenteraadsverkiezingen deze exercitie weer opnieuw begint.

Dan, voorzitter, wil groep Koppes over de inhoud van het akkoord een paar opmerkingen maken, soms in samenhang met het vorige akkoord.
Het akkoord is flinterdun, heel algemeen. Tot onze verbazing staat er 2012-2014 boven, het is nu immers 2013 en het wordt nu aangenomen. Is dit om de burgers het idee te geven dat het voor twee jaar nog wel de moeite is dit overhoop te halen? Het is dus voor een periode van vijftien maanden.

In het vorige coalitieakkoord schrijft u “lokaal wat lokaal kan, regionaal wat regionaal moet”. Onlangs hoorde ik nog de uitspraak tijdens een infoavond over de Metropoolregio: “hakken in het zand” en dit terwijl de inkt van het coalitieakkoord nog maar net opgedroogd is, waarin staat “meerwaarde van samenwerking in Metropoolregioverband wordt met name gezien in kennisdeling en netwerkvorming waarbij kritisch naar de inhoudelijke agenda wordt gekeken die bepalend is voor de vormgeving van de samenwerking”.
Daarmee aangevend dat het toen al geen vraag meer was: wel of niet in de Metropoolregio. En daarbij kijkt Ridderkerk ook naar de Drechtsteden en andere verbanden en in BAR-verband gaan we de samenwerking al aan. Het lijkt zo wel of Ridderkerk zelf niets meer kan.

Er wordt aangegeven dat u “regelarm wilt gaan werken” , “meer aan de burgers over wilt laten” en dan stuit ik op “ervaring opdoen met de proeftuin Wijkzorg voor jeugd in wijk West”. Vanwaar deze bemoeizuchtige zaken? Zijn er problemen met de jeugd in West? Zijn er andere problemen dan de gebruikelijke problemen van wijk West? Namelijk dat men al vanaf de geboorte aan geluidsoverlast en slechte luchtkwaliteit wordt blootgesteld. Maar dat gaat voor geheel Ridderkerk op. Vanwaar de beperking tot West? Dit mis ik in het akkoord.

Door de decentralisatie krijgt de gemeente de regie over tal van zaken aangaande jeugdzorg, en taken die onderdeel worden van de Wmo.
Is dit een reden dat er een nieuwe wethouder komt die de Wmo onder zijn hoede neemt? Is de verschuiving in portefeuilles van de blijvende wethouders bedacht omdat er een Wmo-zwartboek aankomt dat geschreven is door een Wmo-adviseur en omdat er inmiddels vijftien rechtszaken vanwege de Wmo tegen de gemeente lopen? Waarom zou deze ruil anders plaatsvinden, met de door Leefbaar Ridderkerk altijd bejubelde wethouder Dokter? De huidige Wmo-adviesraad heeft zich nooit serieus genomen gevoeld. Denkt de nieuwe wethouder dat die weer te stimuleren is om met hun zo belangrijke taak verder te gaan?

Bij woningbouw stuiten wij op een duurzame bevolkingssamenstelling. Wat moeten we ons daarbij voorstellen? De woningbouwstrategie, die onder druk van de raad is samengesteld, laat u nu al gedeeltelijk los. Kan dit betekenen dat er ook getracht wordt de grootscheepse sanering van wijken met betaalbare/sociale huurwoningen van Woonvisie deels om te zetten in renovatie? Ook dat is namelijk duurzaam. Duurzaam omgaan met materialen.

Het openbaar vervoer en met name de Fast Ferry krijgt bijzondere aandacht om te streven naar een aanlegplaats in Bolnes. Dan zou het “Fast” van de ferry af kunnen met nog meer haltes. Ridderkerk zou meer gediend zijn als de Schans, de aanlegplaats van de Fast Ferry, met het openbaar vervoer te bereiken zou zijn.

Duurzaamheid wordt een allesomvattend begrip. Optimalisatie van transportbewegingen, in samenwerking met grote Ridderkerkse transportondernemingen, onder meer door het aanbieden van vervoersscans, valt er ook onder. Wat wordt hier onder verstaan? Kan dit ook onderdeel worden van een duurzaam bedrijventerrein Veren Ambacht, zodat de overlast daar eindelijk eens permanent een halt toegeroepen wordt?

Dan staat er zelfs een financieel overzicht in het coalitieakkoord.
Parkeren staat als extra inkomen. Verbazingwekkend. Dus u wilt nu de gebieden voor betaald parkeren uitbreiden? In november bij de begrotingsbehandeling is dit door Leefbaar Ridderkerk nog van de hand gewezen. Of bedoelt u dít met “de gemeente is een belangrijke samenwerkingspartner van het bedrijfsleven”? En mag de spil hierin, de bedrijvencontactfunctionaris, dit aan het bedrijfsleven uitleggen? In deze economisch zware tijden.

Dit akkoord sluit een verhoging van de ozb niet uit, als andere mogelijkheden zijn uitgeput. Dat kan, als men naar de grondexploitaties kijkt en naar de investeringen in polder Nieuw Reijerwaard, wel eens sneller aan de orde zijn dan sommigen nu denken.

Oh ja: Nieuw Reijerwaard. Daarover kom ik nauwelijks iets tegen in het nieuwe akkoord. Alleen dat het duurzaam moet worden. Niets over de invulling, niets over de goede ontsluiting op de rijkswegen en niets meer over het woongenot van de bewoners van de Rijksstraatweg dat gewaarborgd zou moeten worden en niets over de cultuurhistorische elementen van de boomgaard. Dat stond in het oude akkoord.
Misschien durft u de handen daar niet meer aan te branden. De boomgaard is nog steeds geen boomgaard. Misschien een tip voor een appelras dat daar goed zou gedijen, het ‘Annemarij-appeltje’, denk ik.

En dan de opmerking uit het vorige coalitieakkoord over de 24-uurs economie, met daarbij dat Ridderkerk daar niet aan wordt opgeofferd omdat een flink deel van de Ridderkerkse bevolking hecht aan zondagsrust. Ook daarvan zien we niets terug in het akkoord. Hangt dit ook aan een zijden draadje?

Al met al is het een duurzaam akkoord, als ik tenminste het aantal keren zou turven dat dit woord gebruikt is.
Leefbaar Ridderkerk heeft inmiddels veel van de verkiezingsbeloften gebroken.
U waait met alle winden mee, wellicht om te proberen in het pluche te blijven. U offert daarvoor op smakeloze wijze ook wat mensen op.
Het coalitieakkoord zien wij als veel schreeuwen en weinig wol en daarvoor heeft u nog vijftien maanden de tijd. Dat zou dus moeten lukken.

U zult na mijn opmerkingen begrijpen dat groep Koppes de kandidaat-wethouders niet zal steunen.
Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Spoel, VVD.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter.
De grote vraag vanavond is: “Waar staan we nu als Ridderkerk, juist om krachtig voor de belangen van Ridderkerk op te kunnen komen?” Dat was een citaat van de VVD uit de raadsvergadering van 16 oktober 2012.
Het voorliggende coalitieakkoord zou daar het antwoord op moeten geven. De vraag is of deze coalitie dus toekomstgericht in beweging komt of slechts op de winkel past, zoals de vorige coalitie.

De VVD is een positief ingestelde partij dus beginnen we met de goede kanten. In het akkoord staan gelukkig ook zaken waarin we enkele van onze standpunten terugzien.
De gemeente zorgt ervoor dat mensen in staat worden gesteld om zo lang mogelijk voor

zichzelf te zorgen en zij stimuleert de mogelijkheden die binnen de samenleving zelf aanwezig zijn. Dit stelt ons in staat om de kracht van de samenleving te benutten. De overheid doet een beroep op de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van mensen. Meer overlaten aan bewoners en zelfredzaamheid zijn prima uitgangspunten.
Deze liberale insteek doet ons deugd en is opmerkelijk, zeker nu twee progressieve partijen toegetreden zijn tot de coalitie. Hulde voor dit voortschrijdende liberale inzicht.

De VVD is voorstander van wijkgerichte aanpak; samenwerking tussen alle maatschappelijke partners om gezamenlijk tot oplossingen op wijkniveau te komen en maatwerk te leveren. Voor het goed functioneren van de wijken afzonderlijk en de gemeente als geheel.
Zo staat dat in ons verkiezingsprogramma.
Fijn dat de coalitie die passage van de VVD overneemt.

Op het gebied van de ruimtelijke ordening worden plannen in samenhang bezien. Voorheen werden de plannen te veel als afzonderlijke plannen gezien. Goed dat dit pleidooi van de VVD zo wordt opgepakt.
De insteek om voor flexibele bestemmingsplannen te kiezen in plaats van star de regels te volgen, komt zo uit ons verkiezingsprogramma.
Dit kan dus op onze steun rekenen.

Eindelijk gaat het college werk maken van werk en economie. Dit heeft veel en veel te lang geduurd. We hopen nu dat dit dan ook eindelijk eens serieus opgepakt wordt en geen papieren belofte is. Of blijft men steken in “pappen en nathouden”? Gelet op de insteek van Leefbaar Ridderkerk en SGP tot dusver, zijn we er niet erg gerust op dat dit eindelijk opgepakt wordt.

En dat brengt ons bij deel 2. Wat vinden we niet goed in het coalitieakkoord?

De VVD vindt het volkomen onbegrijpelijk dat over veiligheid geen letter te vinden is. Dit zou juist speerpunt van beleid moeten zijn. Te bizar voor woorden dat aan dit belangrijkste thema geen aandacht wordt besteed. Dit behoort blijkbaar niet tot de thema’s waar deze coalitie nadrukkelijk op wil inzetten.
De coalitie weet dus echt niet wat er in de samenleving speelt.

De passage over verkeer en vervoer is uitermate teleurstellend, zelfs krampachtig of wellicht beter uitgedrukt hier en daar zelfs lachwekkend. Het T-woord mag blijkbaar vooral niet genoemd worden. Op de site van Leefbaar Ridderkerk hebben we al kunnen lezen dat deze fractie de aanleg en het doortrekken van de tram mogelijk maakt. De SGP ondersteunt deze koerswijziging vanaf nu dus ook. De VVD heeft het doortrekken van de tram vanaf het centrum afhankelijk gesteld van de veiligheid, maar de SGP en Leefbaar Ridderkerk hebben dus nu hun fiat gegeven om de tram door te trekken, zonder hier onderzoek naar te doen. Ze zijn dus door de bocht. Opmerkelijk.

Ook opmerkelijk is dat de structuurvisie niet genoemd wordt. Terwijl D66/GroenLinks en ChristenUnie duidelijk deze visie onderschrijven, hebben we Leefbaar Ridderkerk en SGP telkenmale gevraagd om helder te maken welke onderdelen van de structuurvisie men wel of niet onderschreef. Het college was daar na twee jaar nog steeds niet uit. Deze coalitie blijkbaar ook niet. Om de woorden van de heer Van Houcke uit 2010 dan maar te gebruiken, ik citeer: “Wat je niet benoemt of ontkent, kan de komende jaren geen onderwerp van beleid zijn.” Einde citaat.
Dus moeten we die lijn dan ook maar van toepassing verklaren op deze coalitie.

D66/GroenLinks noemde het vorige akkoord visieloos, zonder analyses, zonder problemen en dus ook zonder oplossingen. Kunt u ons aangeven waar we in dit akkoord die visie nu wel aantreffen? Of moeten we bijvoorbeeld de holle kreet “vitaal vergrijzen” als die doorwrochte visie zien?

Van D66/GroenLinks en de ChristenUnie hadden we ook verwacht dat men een grondige paragraaf zou wijden aan het milieubeleid, maar niets is minder waar. Het is slechts een opsomming van zaken die al in gang gezet zijn.

Dan komen we bij de financiën. De te realiseren bezuinigingen zijn veel te algemeen. Op een na dan. Parkeren moet € 425.000,-- opbrengen. Dat is dus niet bezuinigen maar lasten verhogen. Een dergelijk bedrag kan maar een ding betekenen: betaald parkeren wordt ingesteld op het Dillenburgplein in Slikkerveer, de Werf in Bolnes en op het Vlietplein in Drievliet/het Zand. Laat men deze boodschap dan concreet alvast melden aan de inwoners. Voor de VVD onaanvaardbaar en voor de inwoners en zeker ook voor de ondernemers. En we dachten in het akkoord te lezen – mevrouw Van Nes refereert er ook aan – dat juist die ondernemers op steun van deze nieuwe coalitie konden rekenen.

Voorzitter, zo zou ik nog wel even verder kunnen gaan, maar de VVD heeft de hoofdpunten benoemd. Er zullen nog meer gelegenheden komen om de punten te herbenoemen.

De fractie van de VVD zal – zoals u van ons gewend bent – steeds vanuit haar eigen verkiezingsprogramma de voorstellen van de coalitie beoordelen en haar bijdrage leveren aan het politiek debat. Dit in het belang van alle Ridderkerkers.

Tot slot: Wij willen de heer Vroegindeweij en de heer Stout bedanken voor hun inzet voor Ridderkerk. Ondanks dat de VVD niet altijd met hen op een lijn zat, zal het een bittere pil zijn om plaats te moeten maken. Wij wensen hun alle goeds toe.
Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Meij, CDA.

De heer Meij: Dank u wel, voorzitter.
Voor het CDA had het college de rit tot maart 2014 mogen uitzitten. De argumenten kent u, ik ga ze niet opnieuw noemen. We zetten er een streep onder.
We vinden het spijtig dat we afscheid moeten nemen van twee deskundige wethouders. Wethouder Vroegindeweij was een zeer deskundige wethouder op het gebied van financiën. We begrepen elkaars toonhoogte niet altijd, maar vertrouwen in de wethouder van Leefbaar Ridderkerk is er altijd geweest.
De kwestie Nieuw Reijerwaard heeft binnen Leefbaar Ridderkerk en ook binnen de raad als splijtzwam gewerkt en opnieuw slachtoffers gemaakt. De opstelling van de wethouder in dezen tekende zijn karakter. Hij was als raadslid tegen de aanleg van Nieuw Reijerwaard maar als wethouder Financiën wilde hij de financiële risico’s voor de gemeente zo klein mogelijk houden. Dat verklaarde zijn opstelling in de discussie over de derde ontsluitingsweg. Of is het intussen nu de tweede ontsluitingsweg geworden?
Ik vind het moedig en van lef getuigen dat de wethouder terugkeert als burgerraadslid voor Leefbaar Ridderkerk.
Ook de heer Stout wensen wij veel succes toe in zijn nieuwe functie.

Dan het coalitieakkoord “Zorg voor de samenleving”.

Toen ik de eerste twee pagina's van het nieuwe coalitieakkoord las, dacht ik dat ik de CDA-tekst voor mij had van de algemene beschouwingen in november 2012.
Onder het kopje 'Big Society' heb ik in het ab de CDA-visie op de nieuwe samenleving beschreven. Deze visie is bijna integraal overgenomen in het coalitieakkoord.
Zelfs de titel van het CDA-verkiezingsprogramma "Omzien naar elkaar" vinden we in het nieuwe akkoord terug. Daar is de CDA-fractie natuurlijk uitermate content mee.
Het is wel wat bijzonder: we hebben net mevrouw Ripmeester gehoord, die er PvdA-punten uithaalt. We hebben net de VVD gehoord, die er VVD-punten uithaalt. De eerste twee pagina's bevatten prachtige CDA-zinnen.
[hilariteit]
Voorzitter, er staan geen nieuwe beleidsvoorstellen in het nieuwe coalitieakkoord.
Dat is ook logisch, gezien de korte tijdspanne van deze coalitie en het ontbreken van extra geld.
De CDA-fractie zal in grote lijnen het coalitieakkoord ondersteunen.

Het is belangrijk dat we aan de inwoners laten zien dat we als raad ook eensgezind en daadkrachtig kunnen handelen in deze lastige tijd.

Financiën
Ten aanzien van een uitgangspunt, punt 6, Financiën uit het coalitieakkoord, zit het CDA er anders in.
Het CDA wil de overheidsfinanciën verbeteren door te besparen op de uitgaven van de gemeentelijke overheid en niet door het verhogen van de lasten van burgers.
Bij het verhogen van de parkeertarieven zult u het CDA daarom niet aan uw zijde vinden.
Wij vinden het ook niet sterk staan om incidenteel geld voor een jaar uit te geven voor nieuwe impulsen op sociaal gebied en aan duurzaamheid. Het college weet blijkbaar nog niet welke impulsen dat moeten worden en hoeveel het gaat kosten. Dit is vooral voor de bühne bedoeld, neem ik aan?

Het college wil in 2014, naast de bekende € 700.000,-- nog € 500.000,-- extra bezuinigen. Dit als gevolg van het regeerakkoord en de BAR. Samen dus € 1,2 miljoen. U heeft een nieuw bezuinigingslijstje gemaakt. Is de eerste lijst (begroting 2013) niet meer aan de orde?

Twee nieuwe coalitiepartijen
D66/GroenLinks en de ChristenUnie zijn toegetreden tot de nieuwe coalitie.
De CDA-fractie is verheugd dat met de ChristenUnie het christendemocratische karakter van de nieuwe coalitie verder wordt versterkt, naast de SGP.
De nieuwe wethouder van de CU, de heer Van der Sluijs, past goed bij het sociale profiel van de partij en bij zijn politieke portefeuille: de Wmo.
Wij verwelkomen ook de fractie van D66/GroenLinks in het college.
Maar de CDA-fractie maakt zich wel zorgen over de landelijke opstelling van D66.
Wij krijgen sterk de indruk dat D66 alle christelijke sporen in het openbare leven wil uitwissen.
Ik denk dan bijvoorbeeld aan de motie die D66 vlak voor het kerstreces heeft ingediend over de Zondagswet. In onze lokale democratie moet er ruimte zijn en blijven voor minderheden.

Op school hebben we geleerd dat onze pacificatiedemocratie sinds 1917 goed functioneert omdat we pragmatisch zijn omgegaan met de bestaande verschillen. Belangrijk daarbij is het niet op de spits drijven van principiële en controversiële kwesties.
Ik hoop dat de partij van het redelijke alternatief ook in de toekomst redelijk blijft denken.

De nieuwe wethouder, de heer Van Houcke, is geen onbekende voor ons. Hij gaat nu aan de slag als wethouder. U was als raadslid vaak zeer kritisch. Dat is meerdere keren verwoord. Er deugde weinig van het gemeentelijk milieubeleid, de aanpak van de woningbouw vond u onder de maat evenals de inrichting van de openbare ruimte. De CDA-fractie is daarom zeer benieuwd naar uw optreden.
U bent nu in staat om de Feyenoordslogan tot uitvoering te brengen: “Geen woorden, maar daden”.
Voorzitter, wij wensen het nieuwe college veel succes.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Neuschwander, Leefbaar Ridderkerk.

De heer Neuschwander: Dank u wel, voorzitter.
Voorzitter, vanavond bespreken we het resultaat van de onderhandelingen tussen de partijen Leefbaar Ridderkerk, ChristenUnie, D66/GroenLinks en SGP. Nu bij de presentatie van het nieuwe akkoord getiteld “Zorg voor de samenleving”, kan ik u zeggen dat wij de afgelopen drie maanden op een constructieve manier met elkaar hebben gesproken en een coalitieakkoord hebben neergelegd waarvan we vanavond het resultaat bespreken. Eerlijkheidshalve moet ik u zeggen dat het aanvankelijk een pittige opgave was omdat duidelijk is dat de partijen met wie we om tafel gaan zitten ook allemaal hun verantwoordelijkheid moeten nemen zowel in financieel, bestuurlijk maar ook in sociaal opzicht. We weten immers dat we in een niet al te riante positie zitten als Ridderkerk en dat de afgelopen jaren werden gekenmerkt door grote bezuinigingen op allerlei gebieden die vanuit het Rijk zijn opgelegd en die een zware impact op onze burgers, onze organisatie, onze Ridderkerkse samenleving hebben. Daarom is er moed voor nodig om in deze tijd verantwoordelijkheid te nemen en dat hebben de partijen die ik in mijn inleiding noemde, gedaan.

Voorzitter, ongeveer anderhalf jaar voor de verkiezingen van maart 2014 is er een einde gekomen aan de coalitie van Leefbaar Ridderkerk en SGP en dat betreur ik.
Vanaf deze plek wil ik uitspreken dat de samenwerking met de coalitiepartner SGP constructief en betrouwbaar is geweest. Wij zijn dan ook blij dat ook zij bereid zijn om samen met ons, ChristenUnie en D66/GroenLinks een nieuw akkoord op te stellen voor de laatste fase in deze raadsperiode.
Het bestaande coalitieakkoord “Dienstbaar in vertrouwen” is inmiddels grotendeels vertaald in de meerjarenbegroting. Vanavond presenteren wij u het nieuwe akkoord “Zorg voor de samenleving”. Dat sluit hierop aan en speelt in op de actualiteit van 2013 en verder.
De komende anderhalf jaar zal wat ons betreft in het teken staan van verregaande uitwerking die de decentralisaties van de rijksoverheid met zich meebrengen. Veranderingen in de jeugdzorg, AWBZ en huishoudelijke hulp zijn hier enkele voorbeelden van. Deze coalitie gaat erop toezien dat deze zware taak geïmplementeerd wordt in de organisatie en uiteindelijk bij de burgers.

Voorzitter, van een paar partijen zijn opmerkingen gehoord over de financiën en de uitgangspunten waar deze coalitie van uit is gegaan. Laat ik u zeggen dat er bewust voor is gekozen om een financiële paragraaf te verwerken in dit akkoord. De toelichting wordt ook in het akkoord gegeven.
In november 2012 bij de begrotingsbehandeling was bekend dat voor een sluitende begroting tot 2016 er nog aanvullend € 700.000,-- bezuinigd moest worden. Hier komen de negatieve gevolgen van het regeerakkoord bij en samen met het efficiencyvoordeel dat de BAR-samenwerking zal gaan opleveren, leverde dat een aanvullende taakstelling van € 500.000,-- op. Dat maakte dat bij de onderhandelingspositie sprake was van een taakstelling van structureel € 1,2 miljoen.

In november 2013 bepaalt de raad hoe die taakstelling wordt ingevuld. Maar, u hebt begrepen dat deze coalitie er veel waarde aan hecht om hier en voor de dekking een voorzet voor te maken. De onderdelen treft u aan in het akkoord. Iedereen die hier aanwezig is, weet dat een groot deel afkomstig is van de zwaarweerlijst, waarover deze raad al diverse keren heeft gedebatteerd. Bewuste keuzes waarbij geprobeerd is om een balans te vinden in uitgaven voor de buitenruimte en bezuinigingen op sociaal maatschappelijk gebied. Wederom ingrijpende maatregelen, die impact hebben op onze samenleving.

Voorzitter, het zou kunnen dat we in november a.s. moeten vaststellen dat onze visie te negatief is geweest en dat het scenario rooskleuriger is dan hier geschetst. Echter de signalen die ons bereiken en de financiële gegevens met een toelichting, doen veronderstellen dat het huidige geschetste beeld realistisch is.

Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Smit.

De heer Smit: Dank u wel, voorzitter. Op 26 november 2012 is in deze raad gesproken over de uitkomst van de aan mevrouw M.H.J.C. Nienhuis-van Doremaele gegeven verkenningsopdracht.
De aanleiding is ons allemaal bekend, dus daar ga ik nu verder niet op in.

Na dit debat zijn Leefbaar Ridderkerk, SGP, D66/GroenLinks en ChristenUnie aan de slag gegaan om een nieuw coalitieakkoord te schrijven. Dat was nodig omdat het bestaande akkoord van Leefbaar Ridderkerk en SGP grotendeels is verwerkt in de meerjarenbegroting en het bovendien door allerlei “Haagse ontwikkelingen” was gedateerd. Alleen al het voortduren van de economische crisis en daarmee de oplopende bezuinigingen van de rijksoverheid nopen bijvoorbeeld tot een actualisering van het financieel beleid. Verder wil het kabinet van VVD en PvdA nogal wat zaken decentraliseren naar de gemeenten. Denk aan de jeugdzorg, zaken met betrekking tot de Wet maatschappelijke ondersteuning (huishoudelijke hulp) en het leiden naar werk van mensen met een arbeidshandicap. Het is gelet daarop logisch dat de aandacht in het nieuwe coalitieakkoord met de titel “Zorg voor de samenleving” in het bijzonder naar die aandachtsgebieden uitgaat. Maar dat niet alleen. Een belangrijke doorlopende lijn in het akkoord, die eigenlijk alle beleidsvelden raakt, is kort gezegd: minder overheid, meer samenleving. Dat is een transitie waar we de komende jaren volop mee te maken krijgen.
Het akkoord gaat dus over die zaken die het komende jaar onze aandacht nog nadrukkelijk zullen vragen zonder daarin allerlei zaken op te nemen die blijven gaan zoals ze gaan.
Dat is denk ik ook het antwoord aan mevrouw Van Nes en de heer Van der Spoel, over de opmerkingen die zij zojuist maakten over wat zij misten.
Ik hoef daar verder niet op in te gaan, want iedereen heeft het akkoord uiteindelijk gelezen.

Wat betreft het proces wil ik nog wel kwijt dat de gesprekken met Leefbaar Ridderkerk, D66/GroenLinks en ChristenUnie in een prima sfeer zijn verlopen, al waren er soms best wel eens momenten – ongetwijfeld voor elk van de fracties – dat de vraag is gesteld of de politieke verschillen overbrugd zouden kunnen worden. Dankzij de goede sfeer en het onmiskenbare onderlinge vertrouwen ziet de SGP terug op een constructief proces.

Deelnemen aan een coalitie betekent simpelweg compromissen sluiten. Dat is voor iedereen duidelijk en moet ook niet ontkend worden. Dat doen we ook niet. Naar de overtuiging van de

SGP is het coalitieakkoord een evenwichtig document van de vier coalitiepartijen dat ook nog volop mogelijkheden biedt voor debat en wederzijdse overtuiging in deze raad.
Tegelijk sprak iedere fractie zich in oktober 2012 uit voor een stabiel bestuur voor onze gemeente en het nemen van bestuurlijke verantwoordelijkheid. Dat hebben wij met dit akkoord gedaan waarbij de daarin vermelde koers de gewenste politieke stabiliteit in de periode tot aan de volgende raadsverkiezingen kan geven. Het is opvallend dat partijen met een duidelijk maatschappelijke en levensbeschouwelijke visie, PvdA, CDA en VVD in hun eerste termijn hebben aangegeven zich te herkennen in zoveel onderdelen – het was bijna een schier onuitputtelijke lijst – van dit akkoord. Dat doet me uiteraard deugd, maar geeft ook aan hoezeer de onderhandelende partijen oog hebben gehad voor de verantwoordelijkheid, de bestuurbaarheid van deze gemeente en nadrukkelijk hebben gezocht naar die stabiliteit. Ik wil er maar mee zeggen dat een akkoord niet “Bruggen bouwen” hoeft te heten om daar inhoudelijk gestalte aan te geven. En met een minimum aan of misschien wel helemaal geen wachtgeldrisico’s. Dat was een zorg die misschien nog weggenomen moest worden naar aanleiding van het debat over de verkenningsopdracht.

Mevrouw de voorzitter, de SGP spreekt de wens uit dat het verbrede college in een rustiger politiek klimaat van veel nut zal zijn voor alle Ridderkerkers.

Graag wensen wij het college veel succes toe en spreken wij ons vertrouwen uit in de wethouders die blijven en in hen die komen.
Tevens willen wij graag van de gelegenheid gebruikmaken om de wethouders die vertrekken te bedanken voor alles wat zij hebben gedaan en betekend voor de Ridderkerkse samenleving.
De SGP ziet terug op een goede samenwerking met de inmiddels (bijna) oud-wethouders Meindert Vroegindeweij en Sjon Stout.
De politieke realiteit zorgde voor een andere weg dan zij ongetwijfeld hebben gedacht op het moment dat zij werden benoemd. Niemand kan de toekomst voorspellen en zeker politiek blijft een ongewis avontuur met soms persoonlijke implicaties. Soms niet gewenst, soms juist zelf nagestreefd.
Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Fräser.

Mevrouw Fräser: Dank u wel, voorzitter. Ik wil mijn bijdrage beginnen met het bedanken van een aantal mensen dat heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het voorliggend coalitieakkoord. Ik noem dan de onderhandelaars van de andere drie deelnemende partijen, mevrouw Nienhuis die dit proces begeleid heeft en de ambtenaren en griffie voor de ondersteuning die we tijdens het proces hebben gehad. Daarnaast wil ik niet in de laatste plaats mijn fractiegenoot en steunfractie bedanken die zelfs bereid waren op zaterdag en zondag af te spreken voor overleg om een zo goed mogelijk resultaat te bereiken. In het bijzonder noem ik daarbij Ineke de Deugd die als tweede onderhandelaar met mij de gesprekken heeft gevoerd.
Voorzitter, na het debat van 26 november over het rapport en de conclusie van de verkenner brak voor D66/GroenLinks dus een zeer intensieve periode van overleg en onderhandelen aan.

De grondhouding van D66/GroenLinks ten aanzien van de ontstane politieke situatie was vrij rationeel, neutraal en zakelijk. Voor D66/GroenLinks was de belangrijkste afweging of wij door deelname aan deze coalitie in de periode tot aan de verkiezingen meer zouden kunnen bereiken dan wij zouden kunnen bereiken in een oppositierol. Waarbij we tegelijkertijd

realistisch moesten zijn over wat je in deze relatief korte periode concreet kan bereiken of onomkeerbaar op de rails kan zetten. Met het nu voorliggende akkoord, voorzitter, vinden wij dat wij voldoende D66/GroenLinks-punten hebben kunnen binnenhalen.

En, voorzitter, ik zal u een aantal voor ons belangrijke punten noemen.
Een belangrijke voorwaarde en de enige manier waarop D66/GroenLinks serieus deel zou kunnen nemen aan de coalitie, was het leveren van een wethouder voor de portefeuilles Ruimtelijke Ordening en Duurzaamheid. Juist deze portefeuilles waren voor ons belangrijk omdat wij hier een aantal concrete zaken wilden verwezenlijken die we als oppositiepartij het komend jaar niet hadden kunnen bereiken. Wij zijn dan ook erg blij dat het bestemmen van Bolnes-Zuid, een hogere prioriteit geven aan de fietshighways, de evaluatie van werkboek woningbouwstrategie naar voren halen, het inzetten op betaalbare woningen voor starters en jonge gezinnen, en de impuls voor duurzame projecten onderdeel zijn geworden van het coalitieakkoord.

Daarnaast, voorzitter, is voor D66/GroenLinks een open grondhouding ten aanzien van de regio en regionale samenwerking belangrijk. We maken deel uit van de regio en we moeten meepraten over en meedoen aan regionale ontwikkelingen om zo de belangen van Ridderkerk zo goed mogelijk te behartigen. Deze grondhouding zien we terug in het coalitieakkoord. In tijden van economische crisis is het juist belangrijk dat contacten met bedrijven goed worden onderhouden. Wij zijn dan ook content dat deze ambitie onderdeel is van het coalitieakkoord.

Afsluitend, voorzitter, D66/GroenLinks is erg tevreden met het onderhandelingsresultaat. Wij zien voldoende van onze standpunten verwoord in het coalitieakkoord. Wij wensen het college veel succes met het verwezenlijken van de ambities uit het coalitieakkoord.

Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Japenga.

De heer Japenga: Dank u wel, voorzitter
Een bestuurlijk stabiele situatie stond ons voor ogen toen mevrouw Nienhuis haar verkenning begon. Met ons advies om te streven naar een verbrede coalitie en een daarop aangepast coalitieakkoord zagen we voor de ChristenUnie niet als eerste een rol weggelegd. Toch zag de verkenner uitbreiding met D66/GroenLinks en de ChristenUnie als meest kansrijke optie.
Na dit advies aan de gemeenteraad verliepen de gesprekken met de vier partijen vanaf het eerste begin in een goede sfeer. Er zijn diverse gesprekken gevoerd waarin het er af en toe stevig aan toeging. Maar dat heeft wel een akkoord opgeleverd waar we achter staan en dat we graag uitgevoerd zien worden.
Het is een akkoord van vier partijen. Het is met twee partijen lastig, met vier dubbel zo lastig.
Het feit dat we er met elkaar toch redelijk snel zijn uitgekomen, geeft een goede basis voor de komende tijd. Het is een akkoord dat aan kracht kan winnen als ook andere partijen vinden dat we in Ridderkerk meer zorg voor de samenleving moeten hebben.

In deze economisch moeilijke situatie moet voorzichtig met geld worden omgesprongen. Voor de ChristenUnie is het daarbij van belang dat er niet eenzijdig op sociale onderwerpen, de zogenaamde zachte sector, wordt bezuinigd.
Omdat deze bezuinigingen wel eens erg hard uit kunnen vallen, moet duidelijk zijn wat voor gevolgen er aan bezuinigingen kleven.
Met minder geld uit Den Haag maar wel met meer taken, dat kan alleen als je samen op zoek gaat naar een andere manier van werken. Zorg voor de samenleving kent dan twee kanten.

Enerzijds de zorgen die je over de samenleving hebt en anderzijds de zorg die je voor elkaar neemt. Niet de overheid maar omzien naar elkaar maakt een duurzame samenleving mogelijk. Daartoe moeten we in de komende jaren wel de samenleving toerusten om zelf die rol te kunnen vervullen.
Meer ruimte voor de burgers is voor ons een belangrijk punt. We hebben zoveel dicht geregeld in dit land dat het moeilijk voor inwoners is om zelf zaken te regelen. Als je dan een zorgunit in de tuin wilt om voor je zieke moeder te zorgen dan kan dat niet omdat regels dat verhinderen. Met minder regels regelen we meer zorg.

Naast de bestuurlijke schaalvergroting die we in den lande zien door gemeenten en provincies samen te voegen, is de schaalverkleining van zorg aan de orde. De menselijke maat terug. De schaal van buurten en wijken is niet zaligmakend maar je kunt er wel het meeste doen. In de wijken kunnen bewoners verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leefomgeving. Professionals hebben de taak om in de wijk de samenwerking te zoeken en met elkaar werk af te stemmen. Van elkaar weten en op elkaar afstemmen lijkt zo vanzelfsprekend maar het is vaak nog een hele onderneming om het te organiseren. Leefbaarheid, zorg en welzijn in buurten aan elkaar verbinden, dat is de opgave voor de komende tijd.

Vrijwilligers en mantelzorgers nemen hierbij een belangrijke plaats in. Er zijn veel mantelzorgers en heel veel vrijwilligers in Ridderkerk. Het is niet zo dat vrijwilligers als vanzelfsprekend alle gaten die er vallen kunnen opvullen. Mede om te voorkomen dat vrijwilligers overbelast raken, is het nodig om dat zorgvuldig te begeleiden.

Preventie is aan de voorkant van een probleem komen, waardoor het geen probleem wordt. Dat is de sleutel tot succes. Dat wil zeggen: goed signaleren en signalen delen en eropaf. Met pilots willen we ervaring opdoen hoe dit het beste kan. Dat geldt zeker ook voor de schuldenproblematiek. Burgers zullen daar de komende tijd steeds meer problemen mee krijgen.

De decentralisaties van zorg vragen veel tijd en aandacht. Het moeten uitvoeren van zorgtaken die voortaan door de gemeenten in de Wet maatschappelijke ondersteuning moeten worden uitgevoerd, is een belangrijke nieuwe opgave. Wat hierbij van cruciaal belang is, is de toegang tot de noodzakelijke zorg en voorzieningen. In Ridderkerk is dat met name de Wijzerplaats waar de juiste vragen moeten worden gesteld. Wat is er aan de hand, wat is er nodig enzovoort. Als de vraagstelling niet goed is komt er geen goed advies, als er niet goed wordt doorgevraagd dan komt de vraag achter de vraag niet naar boven. Laten we nog eens kijken hoe de Wijzerplaats het beste zijn taken kan uitvoeren.

We vinden dat herijking van de woningbouwopgaven op zijn plaats is. De situatie in ontwikkelend en bouwend Nederland is snel verslechterd. In Oostendam houdt de projectontwikkelaar het voor gezien en ook de verkoop van duurdere woningen gaat moeizaam. Het is beter dat we ons richten op projecten die de doorstroming bevorderen en die de meeste kans maken op snelle ontwikkeling.

Vermindering van de verkeersdruk en daarmee minder schadelijke uitstoot is voor ons van wezenlijk belang. Dat kan door het fietsen en het ov aantrekkelijker te maken. Een extra aanlegplaats voor de Fast Ferry in Bolnes kan daaraan bijdragen. Kleinere en schone bussen lijken logisch nu in de daluren de grote bussen vrijwel leeg rondrijden.

Rond duurzaamheid en milieu hebben wij als ChristenUnie regelmatig een pleidooi gehouden voor duurzame oplossingen. Het bevorderen van elektrisch rijden door het aanbrengen van

laadpalen in de gemeente, het gebruiken van led-verlichting en de zorg en aandacht die we voortdurend hebben gehad voor de luchtkwaliteit.

Werk is van groot belang voor iedereen. Bedrijvigheid, een goed vestigingsklimaat en het afstemmen van vraag en aanbod zijn belangrijke onderwerpen. Meer mensen aan het werk helpen. De ontwikkeling van Nieuw Reijerwaard biedt goede kansen.

We hebben in het akkoord in grote lijnen aangegeven hoe het financieel kan, gezien de ontwikkelingen. Sober en solide. Uitwerking vindt later dit jaar plaats in de kadernota en de begroting.

Hoewel we in het begin van het coalitieproces schoorvoetend zijn toegetreden, zijn we gaandeweg steeds enthousiaster geworden omdat veel van onze voorstellen in goede aarde vielen. Wij zijn verheugd dat we in de coalitie gaan deelnemen met de doelstellingen zoals die nu zijn verwoord.
We hopen en vertrouwen er eigenlijk op dat met de andere fracties er brede steun is voor de plannen waardoor in Ridderkerk nog meer zorg voor de samenleving wordt geboden. Een aantal partijen heeft dat aangegeven en wij juichen dat zeker toe.

Tot slot.
Wij willen de verkenner nogmaals bedanken voor de mogelijkheid die zij al zag toen wij die nog niet zagen. Dat is een behoorlijke kwaliteit. Ook willen we dankzeggen voor de ambtelijke ondersteuning toen de formatiegesprekken van start gingen. Wethouder Stout en wethouder Vroegindeweij bedanken wij voor hun inzet in de afgelopen jaren. Wij hebben op een uitstekende manier samengewerkt.
Ook de collega’s van de coalitie: hartelijk dank voor het vertrouwen. Verder zijn wij dankbaar en verheugd dat we Piet van der Sluijs uit Gouda vanavond kunnen voordragen als wethouder. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Voor de luisteraars en de publieke tribune vertel ik dat het voorliggende coalitieakkoord een akkoord is tussen vier fracties uit deze raad. Vandaar ook dat het debat in de raad plaatsvindt. Er is weinig geïnterrumpeerd. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is het geval. Het woord is aan mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter.
Wij zijn verheugd dat na een visieloos akkoord, zonder problemen en zonder oplossingen er nu een ingevuld akkoord ligt. Dat is natuurlijk mede dankzij de constructieve inbreng van alle oppositiepartijen geweest. Daarom kunnen we ons goed herkennen in deze nieuwe punten. Wij vroegen ons wel af of deze nieuwe coalitie een volwassen coalitie zal zijn die ruimte durft te geven aan de oppositie. Er zal weliswaar ruimte zijn voor debat, maar de vraag is altijd of dat niet alleen voor de bühne is of dat er daadwerkelijk geluisterd zal worden.

De voorzitter: Punt. De heer Neuschwander heeft het woord.

De heer Neuschwander bij interruptie: Mevrouw de voorzitter u begrijpt dat ik mij deze kans niet laat ontnemen als ik iemand hoor spreken over een visieloos akkoord van de vorige ronde. Ik wil mevrouw Ripmeester vragen waar zij het visieloos vond.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel voorzitter. Ik haalde even de woorden aan van oud-raadslid Van Houcke en daarna ging ik door naar het nieuwe akkoord.

De heer Neuschwander: Dan zegt mevrouw Ripmeester eigenlijk dat zij het niet visieloos vond, maar dat de heer Van Houcke in een eerdere periode heeft gesproken over een visieloos akkoord. Dat is dan duidelijk. Dank u wel.

De heer Smit bij interruptie: Ik wil graag reageren op het tweede deel. Ik zou haast zeggen "nu breekt mijn klomp een beetje". In eerste instantie zegt mevrouw Ripmeester dat ze zoveel punten in dit akkoord herkent en dat zij daar blij mee is. Vervolgens voegt ze er ademloos de vraag aan toe of de nieuwe coalitie wel naar de oppositie zal willen luisteren en vraagt ze zich af of dit allemaal voor de bühne is geweest. Het bewijs ligt voor u dat we ook naar de oppositiepartijen hebben geluisterd. Nu en in het verleden. Dat zal in de toekomst niet anders zijn. Dus wie spreekt er vanavond voor de bühne? Ik vind het een rare opmerking.

Mevrouw Ripmeester: We spreken ook niet helemaal dezelfde taal, de SGP en de PvdA. Dus ik kan mij voorstellen dat u dat niet begrepen hebt.
Ik had het erover dat een volwassen coalitie ruimte durft te geven aan de oppositie. Dat is iets anders dan het hier en nu.
De afgelopen periode heeft de PvdA verschillende punten ingebracht die altijd genegeerd of tegengesproken zijn.

De voorzitter: Punt: de heer Smit.

De heer Smit: Voorzitter, ik wilde alleen maar zeggen dat ik hoop dat we verschillende talen blijven spreken.

Mevrouw Ripmeester: Die hoop kan ik delen.
We gaan naar het volgende punt. Over de volwassen coalitie die ruimte durft te geven aan de oppositie: daar wilde ik even over doorgaan. De heer Van Houcke heeft immers bewust aangegeven bij zijn vertrek, dat hij het jammer vond dat de raad zich kracht liet ontnemen door de huidige samenstelling. Ik ben benieuwd hoe hij dit vorm gaat geven. Hoe de raad in zijn geheel, zowel coalitie als oppositie, de ruimte krijgt om zich te bewegen om punten gehonoreerd te krijgen. Dat is iets anders dan in een tweede stadium punten gehonoreerd te krijgen.
De heer Neuschwander sprak over het bewust opnemen van een financiële paragraaf in het coalitieakkoord. Die duidelijkheid is te prijzen. Jammer is dat er weer een greep wordt gedaan uit de zwaarweerlijst. Niet onderbouwd en zonder inzicht in de maatschappelijke effecten. Ik neem aan dat we daar in een latere termijn over door kunnen praten. Ook omdat er weer uit de zachte sector wordt gehaald, die de afgelopen drie jaar al zo heeft geleden.

In de zorg is klein het nieuwe groot. Dat wordt wel eens gezegd. We gaan weer terug naar maatwerk. Dat is helemaal fantastisch. Daar staan we achter. Wij zien niet dat er een budget aan gekoppeld is. Dus er worden heel veel nieuwe plannen geopperd, mooie woorden uitgesproken over zorg en het armoedebeleid. Wat er concreet staat is dat er € 350.000,-- bezuinigd wordt. Daar zit spanning op.

[De heer Ros komt binnen]

Ik ben nog steeds benieuwd hoe de ChristenUnie op deze sociale punten resultaten denkt te gaan boeken.
Er werd verschillende keren gerefereerd aan het feit dat de mobiliteit meer aandacht gaat krijgen. Er is meer evenwicht in dit college. Dat is fantastisch. We krijgen nu hopelijk daadwerkelijk beter openbaar vervoer met een sterkere drager, zodat het duurzaam voor de

toekomst wordt en niet wegbezuinigd hoeft te worden.
Ik hoef u niet te vertellen als wethouder Mobiliteit dat optimalisatie van de transportbewegingen dwars door Ridderkerk niet mag plaatsvinden. Er mag geen enkele …

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester, wilt u via de voorzitter spreken?

Mevrouw Ripmeester: Excuses, hij is ook nog geen wethouder. Dat de heer Van Houcke, nee, dat het nieuwe college zal voorkomen dat er een intensieve verkeersbeweging gaat ontstaan tussen Ridderhaven en Nieuw Reijerwaard.

De heer Neuschwander bij interruptie: Mevrouw Ripmeester gaat uit van een portefeuilleverdeling, maar die kennen wij nog niet. Misschien mevrouw Ripmeester wel, maar ik neem aan dat morgen hierover in het college wordt gesproken.

De voorzitter: Morgenochtend is er constituerend beraad waarin de portefeuilleverdeling zal worden vastgesteld.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Dan zal het morgen officieel zijn. Ik neem de berichtgeving nu voor ‘spinnerij’ aan. Desalniettemin heb ik alle vertrouwen in de nieuwe kandidaat Ruimtelijke Ordening die geleverd zal worden door D66/GroenLinks, zodat we een-op-een optellend enigszins een idee hebben hoe de portefeuilleverdeling zou kunnen zijn.

We gaan nog een keer kijken naar de sociale woningvoorraad. Terecht. Want er zijn een kleine tweeduizend woningen geschrapt. We willen ook aandacht vragen voor de sloopwoningen in het centrum. De toekomstige sloopwoningen, in te zetten voor starters en noodopvang. Dat zouden anders gemiste kansen zijn. Leefbaar Ridderkerk en de SGP zeiden blij te zijn dat een groot deel van het akkoord verwerkt is in de begroting. Wij zijn daar wat minder blij mee. Bijvoorbeeld de vakleerkrachten gym, die vrezen nu voor hun baan. Sinds de laatste dekking van het ozb-amendement, staat ook het oud-en-nieuwfeest van De Fakkel op de tocht. Wij zien nog wel wat aandachtspuntjes om het nogmaals over te hebben.

Ik ben heel blij dat het CDA zegt dat er ruimte voor minderheden moet blijven. Ik ben ook heel blij dat de verschillen tussen conventionele en niet-conventionele partijen niet op de spits moeten worden gedreven. Want ik vind dat we elkaar moeten tolereren in elkaars beleving. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Nes, groep Koppes.

Mevrouw Van Nes: Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag. Mij wordt nog niet duidelijk wat de optimalisatie van transportbewegingen in samenwerking met grote Ridderkerkse transportondernemingen onder meer door het aanbieden van vervoersscans voorstelt. Dat kan ik misschien aan Leefbaar Ridderkerk vragen.

De heer Neuschwander: Ik begrijp uw verwarring, mevrouw Van Nes. U gaf aan dat u niets terugvond in dit akkoord over Nieuw Reijerwaard. Dat is het misschien wel een beetje. Als u ziet hoeveel transportbewegingen op dit moment in Nieuw Reijerwaard en Barendrecht zijn, is het misschien belangrijk om alles in kaart te brengen en te kijken hoe we daar optimaal mee om kunnen gaan en te kijken hoe we de Ridderkerkse samenleving zo min mogelijk belasten.

Mevrouw Ripmeester bij interruptie: Zei de heer Neuschwander nu dat er bewust niets in dit akkoord staat over Nieuw Reijerwaard en dat dit dus eigenlijk een taboeonderwerp is?

Mevrouw Van Nes: En dat het er dus wel in staat, maar niet met name genoemd?

De heer Neuschwander: Ik heb het niveau van deze raad iets hoger zitten om te zien of we duidelijk in de gaten hebben of we het over Nieuw Reijerwaard hebben of niet. Dus ik ga niet bewust tegenspreken dat Nieuw Reijerwaard er niet in staat. Die opzet hebben wij niet gehad. Alleen leg je prioriteiten neer en pakken we de actualiteit op. Dat hebben we gedaan.

Mevrouw Ripmeester: Mag ik van de nieuwe coalitie vernemen of Nieuw Reijerwaard een prioriteit of een actualiteit is?

De heer Smit: Voorzitter, volgens mij is het vraagstuk niet zo heel moeilijk. Nieuw Reijerwaard is gewoon een lopend proces. Dat weet iedereen in deze raad.
Op dit moment zijn we in afwachting van hoe de provincie het inpassingsplan zal gaan vaststellen. Ik denk dat dit medio april of mei zal gebeuren. Op dit moment liggen er geen nieuwe zaken die de raad in een coalitieakkoord zou moeten neerzetten. Er is bewust voor gekozen om niet alles wat in het oude akkoord stond ook in het nieuwe akkoord te schrijven. Dingen die gaan zoals ze gaan, zijn niet benoemd. Het gaat in het nieuwe akkoord over dingen waar we met name aandacht aan willen besteden. Het is in die zin niet zo zinvol om een vergelijkend plaatje te maken. U mag dat allemaal doen, maar het heeft niet zoveel toegevoegde waarde. Dat geldt ook voor het thema Nieuw Reijerwaard. Daar is de raad niet op een bijzondere wijze aan zet of zoiets.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes.

Mevrouw Van Nes: Dan bllijft het toch een gemiste kans dat er geen opmerkingen zijn opgenomen die nog steeds van kracht blijven zolang het gebied niet ingevuld is en dat het woongenot van bewoners aan de Rijksstraatweg gewaarborgd zou moeten worden.

De heer Smit: Voorzitter, juist dat is een van de elementen die een- en andermaal door deze raad in volle omvang is uitgesproken. Dus ik zou niet weten waar precies uw zorg zit wat dat aangaat. Alle raadsfracties hebben keer op keer uitgesproken zorg daarvoor te hebben. Dat we daar nauwkeurig naar kijken: naar groene buffers, de Rijksstraatweg enzovoort. U mag die zorg hebben. Die hebben we allemaal. Er zijn geen zodanige veranderingen dat die in een nieuw coalitieakkoord tot allerlei nieuwe teksten zouden moeten gaan leiden. We delen die zorg en er is geen verandering.

Mevrouw Van Nes: Eerlijk gezegd is mij nog steeds niet duidelijk hoe het met de transportbewegingen zit. Ik had een verbinding gelegd met Veren Ambacht.

De heer Smit: Voorzitter, ook de transportbewegingen moeten we volgens mij niet moeilijker maken dan ze zijn. Waar nadrukkelijk naar gekeken moet worden, is of je een aantal van die bewegingen kunt verminderen juist door slimmer met transportbewegingen om te gaan. Je kunt natuurlijk allemaal met voor eenderde volgeladen vrachtwagens gaan rondrijden. Maar je kunt het fors reduceren door ervoor te zorgen dat er een vrachtwagen compleet volgeladen rondrijdt. Daar zijn systemen voor. Hoe kun je dat zodanig inrichten dat je daarmee de transportlijn dunner kunt maken. Dat is positief voor de Ridderkerkse samenleving. Hoe je dat moet doen, daar zijn technieken voor. Daar moet u mij niet naar vragen, want ik heb daar geen verstand van. We moeten er wel nadrukkelijk naar gaan kijken, want het is een onderwerp dat ons bezighoudt. Juist in het kader van de duurzaamheid, in het kader van milieu, uitstoot van stoffen. We hebben er wel een heel nieuw bedrijventerrein bij. Daar waar je winst kunt boeken,

moeten we dat doen.

Mevrouw Ripmeester bij interruptie: Ik vind het een mooie uitleg van de heer Smit: hij wil in samenwerking met de Ridderkerkse transportondernemingen het aantal transportbewegingen minder maken. Ik weet nog niet of dat ten gunste van de transportondernemingen is. En dat er tegelijkertijd een bedrijventerrein komt met voornamelijk agrologistieke bedrijvigheid.
Ik vind het een unieke. Maar bij de uitwerking van het coalitieakkoord komen we erachter wat er daadwerkelijk bedoeld wordt.

De heer Smit: Voorzitter, dat laatste zal het geval zijn. Maar mevrouw Ripmeester kan zich ook voorstellen dat het voor een onderneming niet aantrekkelijk is om inefficiënt om te gaan met zijn transportcapaciteit. In die zin zit er wel degelijk een win-winsituatie in.

Mevrouw Ripmeester: Voorzitter, als gemeente moeten we ons beperken tot onze kerntaken. Ik weet niet of dit een van onze kerntaken is.

De heer Smit: Voorzitter, ik dacht juist dat de PvdA in de afgelopen maanden nogal gefocust was op het belang van het bedrijfsleven. Nu denken wij daarin mee en is het weer niet onze kerntaak en moeten we dat vooral niet doen.

Mevrouw Ripmeester: Het belang van het bedrijfsleven is iets anders dan voor hen gaan denken. Wij hebben heel capabele ondernemers in Ridderkerk die zelf kunnen denken.

De heer Smit: Voorzitter, volgens mij dacht de PvdA niet op deze manier toen het ging over de aanbesteding van schoonmaken.

Mevrouw Ripmeester: Ik wil de heer Smit aanraden om onze bijdrage van toentertijd nog eens na te lezen. Het is duidelijk dat we andere talen spreken en andere inzichten hebben. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ik kijk naar mevrouw Van Nes, want het was uw termijn.

Mevrouw Van Nes: Ik mis in het coalitieakkoord het erfgoedbeleid. Er staan zulke mooie zaken op de rails.

De heer Neuschwander: Voorzitter, een algemene opmerking: als mevrouw Van Nes nu alles gaat opnoemen wat ze niet aantreft in het coalitieakkoord, zitten we hier vannacht om 01:00 uur nog. Ik kijk ook naar de heer Van der Spoel als ik zeg dat zaken die er niet in genoemd zijn geen zaken zijn waaraan wij minder belang hechten of een ander standpunt over hebben. Dat geldt voor het erfgoedbeleid, het tramplusverhaal en het thema veiligheid.
Als u achter elk detail wilt weten wat de inhoud is, verwijs ik u naar ons verkiezingsprogramma.

De voorzitter: Ja, dat is niet de bedoeling, we zitten hier om 01:00 uur vannacht niet meer. De heer Van der Spoel wil erop reageren.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, in het coalitieakkoord staan punten waar men nadrukkelijk op wil inzetten. Dan staat het ons toch vrij om de zaken die wij zo belangrijk vinden, hier met elkaar te benoemen? Ik zal de uitdaging niet aangaan om op uw verkiezingsprogramma in te gaan, want dan zitten we hier vannacht om 03:00 uur nog. Daarin bepleit u zelfs gratis parkeren in het centrum terwijl nu in alle wijken betaald parkeren wordt ingevoerd, dus dan kunnen we nog wel even doorgaan.

De heer Neuschwander: Misschien is het goed als de heer Van der Spoel en ik het verkiezingsprogramma van de VVD en Leefbaar Ridderkerk naast elkaar leggen. Ik hoorde net een uitnodiging om te kijken of we dichter bij elkaar kunnen komen. Laten we dat doen en anderen er niet mee belasten.

De heer Van der Spoel: Ik hoor enige vorm van treurnis bij de heer Neuschwander dat de VVD niet toegetreden is tot de nieuwe coalitie. Dat stel ik vast.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes?

Mevrouw Van Nes: Ik vind het voldoende zo. Dank u.

De voorzitter: We gaan naar de heer Van der Spoel, VVD.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. De coalitiepartijen, met name de SGP, hebben aangegeven dat er veel zaken zijn die ons binden in het mooie Ridderkerk.
Er zijn ook opvallende zaken te benoemen. Minder overheid, meer samenleving. Dat zijn opvallende zaken. Zeker als twee progressieve partijen toetreden tot de coalitie. Dat wil ik benoemd hebben. Als er gezegd wordt dat er onderwerpen zijn waar de coalitie nadrukkelijk op wil inzetten, ik zeg nadrukkelijk mijnheer Neuschwander, dan is het bijzonder dat geen woord over veiligheid gerept wordt. Ik vind dat echt onbestaanbaar. Zeker omdat de SGP zich daar altijd sterk voor heeft gemaakt, is dit een gemiste kans. Ik betreur het dat daarop niet nadrukkelijk wordt ingezet.
Wat we wel hopen is dat de ondernemers nu eens de aandacht krijgen die ze verdienen. Zoals we de vorige keer hebben gezegd, werkt een parttime wethouder die dit er bij doet, niet. Wij weten de verdeling van de portefeuilles nog niet, maar we hopen dat de parttime wethouder fulltime gaat werken om de ondernemers te bedienen of de fulltime wethouder veel overuren gaat maken. De ondernemers verdienen die aandacht. We hopen dat dit geen papieren belofte is, maar dat dit nu met name benoemd wordt. En dan, voorzitter, vind ik het een mooi citaat van de heer Van Houcke uit 2010 en ik blijf hem volgen: wat je niet benoemt of ontkent, kan de komende jaren geen onderwerp van beleid zijn. En dan heb ik twee punten genoemd: de tram waarbij ik constateer dat Leefbaar Ridderkerk en de SGP in de tussentijd door de bocht zijn, de VVD was zo ver nog niet, en mevrouw Van Nes sprak zelf over dat er iets op de rails zal staan, maar zover is de VVD nog lang niet. Ik vind het jammer dat het T-woord nog niet uitgesproken wordt, want geen van de coalitiepartijen heeft er een woord aan gewijd.

De heer Smit bij interruptie: Voorzitter, dat valt onder precies dezelfde noemer die ik eerder heb gezegd. Waar de komende jaren geen verandering in te verwachten is, hoeven we ook niet in het coalitieakkoord te schrijven.

De heer Van der Spoel: Des te opmerkelijker. Ik wilde het niet specifiek daarop toespitsen. De vorige coalitie koos voor een exitstrategie en wilde allerlei bouwbelemmerende maatregelen creëren om de tram in het centrum tegen te houden. U zegt dat niet te doen om het niet onmogelijk te maken. Lees: is mogelijk maken. Dan is er toch een behoorlijke kanteling van beleid. Ik vind dat we dat in deze raad mogen benoemen.

De heer Neuschwander bij interruptie: Wil de heer Van der Spoel benoemen wat hij bedoelt met exitstrategie?

De heer Van der Spoel: Voorzitter, dan wil ik tegen de heer Neuschwander zeggen dat hij het

coalitieakkoord 2010 nog een keer moet doorlezen. Hij heeft toen die term exitstrategie gebruikt om de tram onmogelijk te maken. Dus u moet vooral bij uzelf te rade gaan. Dat heet blokkeren van de tram volgens mij. U weet het vast veel beter te definiëren dan ik.

Voorzitter, dan ga ik de coalitiepartijen nog even langs. De heer Neuschwander benoemt nadrukkelijk bezuinigen en taakstellen. Hij loopt om het woord lastenverhoging heen. Ik heb al eerder iets gezegd over parkeren. Als u € 425.000,-- wilt binnenhalen met parkeren, kan het niet anders zijn dan dat in verschillende wijken, Slikkerveer, Bolnes, Drievliet, 't Zand betaald parkeren ingevoerd gaat worden. Dat staat op zeer gespannen voet met uw opmerking op bladzijde 5 van het coalitieakkoord dat u vooral de ondernemers ter wille wilt zijn.

De heer Neuschwander bij interruptie: Voorzitter, ik vind het prachtige woorden van de heer Van der Spoel. Er wordt een prachtige, riante situatie gecreëerd. Ik heb in mijn bijdrage nadrukkelijk aangegeven dat we hier spreken over een taakstelling die wellicht rond € 1,2 miljoen uit zal kunnen komen in november. Ik zou het zeer op prijs stellen als de heer Van der Spoel nu en ook richting de kadernota in mei/juni ook duidelijk aangeeft waar hij dan – als het zo ver is – dekking vandaan wil halen. Dat zou ik graag willen weten.

Mevrouw Ripmeester bij interruptie: Kan de heer Neuschwander ook nog even aangeven waar de nieuwe budgetten zijn gevonden ter dekking van de nieuwe plannen?

De voorzitter: Nu kom ik in de problemen: het is de termijn van de heer Van der Spoel. U gaat met de heer Neuschwander in debat. Hij komt er in zijn eigen termijn op terug. De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, ik wil vaststellen dat het gaat om bezuinigen en snijden in de uitgaven en het niet zoeken in verhogen van lasten. Daar zal de VVD, zoals u van ons gewend bent, zorgen voor financiële dekking.
Ik vind het jammer dat er niet nadrukkelijk meer over veiligheid in het akkoord is te vinden. Daar komen we ongetwijfeld nog over te spreken.

Richting D66/GroenLinks: U gaf duurzaamheid aan. Er staat een milieuparagraaf in. Ik constateer dat dit oude wijn in nieuwe zakken is. Het is opnoemen van zaken die in gang zijn gezet. Hier en daar een grammetje meer. Zoveel nieuws is het niet. Als u in de vorige bijdrage aangeeft dat u een doorwrochte visie zocht in het coalitieakkoord, mis ik die nu van uw kant. Vitaal vergrijzen is een prachtige term, daar kunt u alle kanten mee uit. Het is weinigzeggend.

Richting de ChristenUnie gaat het ook op. Ik kom weer bij de heer Van Houcke terecht: Dat wat je niet noemt of erkent, kan in de komende jaren geen onderwerp van beleid zijn. Dat geldt waarschijnlijk ook voor de structuurvisie of de tram. Kunt u ons mededelen dat u met uw partners de tram als pilot benoemt hebt? Dat schept dan ook duidelijkheid.

De heer Japenga bij interruptie: Wil de heer Van der Spoel antwoord van mij of van de heer Van Houcke?

De voorzitter: Ik grijp even in. De heer Van Houcke zal niet gaan, dus bent u het.

De heer Japenga: De heer Van der Spoel blijft maar hameren op wat er niet in staat. Er is veel gaande in deze gemeente wat gewoon goed gaat en wat doorgaat. Veel staat er niet in, maar het gebeurt wel.

De heer Van der Spoel: Als de heer Japenga zegt dat er zoveel is wat goed draait en niet benoemd hoeft te worden, is dat blijkbaar de structuurvisie en het doortrekken van de tram. Blijkbaar zegt u ook dat wat er niet staat, beleid is. Nou ja, blijkbaar is er een side letter met een opsomming waar het dan wel over gaat.
Voorzitter, ik ga afronden. De heer Neuschwander wil niet om drie uur vannacht naar bed. Zoals ik in mijn eerste termijn heb ik aangegeven is het goed dat we een politiek debat met elkaar hebben en de verschillen benoemen. Maar ook de overeenkomsten met elkaar benoemen. We doen het allemaal vanuit onze eigen idealen voor de Ridderkerkse samenleving. De VVD-fractie zal vanuit haar eigen verkiezingsprogramma de voorstellen van de coalitie beoordelen en een bijdrage leveren aan het politieke debat. In het belang van alle Ridderkerkers.
Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Meij.

De heer Meij: Voorzitter, als u het goed vindt, zal mijn collega straks iets over de financiën zeggen.
Ik wil benadrukken dat ik het van lef vind getuigen dat vier coalitiepartijen het komende jaar de kar gaan trekken. Er staat een zware taakstelling op de rit. U moet waarschijnlijk straks impopulaire maatregelen gaan verdedigen. Daar wil ik mee beginnen. Het is zo: u neemt het risico om dat allemaal te moeten uitleggen.
Ik raad u alle vier aan om te genieten van de ‘wittebroodsweken’.
We praten over oude en nieuwe politiek. Als ik eerlijk ben, vond ik het ook een stukje oude politiek. Zo van: we gaan eens kijken wat er niet klopt en wat er wel goed is. Daarin moet u een balans zien te vinden. Als we steeds maar op deze manier met elkaar omgaan, is het ook lastig om de gemeente goed te besturen. Er staan prachtige vergezichten in het coalitieakkoord.

De heer Van der Spoel bij interruptie: Voorzitter, ik voel me enigszins uitgedaagd. Er wordt gezegd dat het belangrijk is dat de oppositie daarin ook balans weet te vinden. Maar, u hebt in eerste termijn ook begrepen dat wij zaken hebben opgenoemd waarin wij ons wel kunnen vinden. Ik denk dat het gezond is voor de democratie dat we verschillen hebben en proberen op basis van argumenten elkaar te overtuigen.

De heer Meij: Wat ik bedoelde te zeggen, is dat we te klein zijn om constant in meerderheid en minderheid te denken. We moeten gewoon kijken waar we elkaar in de raad kunnen vinden. Uiteraard moeten we dingen benoemen. Maar we moeten niet in de valkuil vallen om steeds op dingen te attenderen die er niet in staan. Die gaan uiteraard gewoon door.

Ik was bezig met het vergezicht. Dit vergezicht wordt raadsbreed of bijna-raadsbreed onderschreven. Daar zat een goede tekstschrijver achter. Daar wil ik complimenten voor geven. Daar is draagvlak voor. Maar, als ik eerlijk ben, hebben de meeste plannen een reikwijdte van enkele jaren. Het lijkt alsof Ridderkerk een klein paradijs is. In een wereld vol crisis en woningbouw die op slot is, zeggen wij hier dat we de woningbouw gaan vlottrekken. U zegt we gaan het openbaar vervoer stimuleren. Het milieu, de duurzaamheid en u gaat enorm investeren in het ondernemersklimaat. U hebt vijftien maanden. Ontzettend knap als u dat allemaal voor elkaar gaat krijgen. Enerzijds is het goed dat u een stip op de horizon zet. En dat u positief bent: u straalt positiviteit uit. Dat is ook wel gebleken.
De valkuil is dat u een verwachtingspatroon creëert. U staat voor een grote bezuinigingstaak: € 1,2 miljoen. Die hebben we nog niet achter de rug. U wilt sociaal zijn. U wilt de duurzaamheid bevorderen. Heel veel prachtige dingen. Maar u moet misschien al volgende week donderdag in de raad plannen verdedigen die daar alweer haaks op staan. Dat is het gevaar van die

mooie vergezichten.

Ik wil nog twee dingen zeggen. Het is niet vervelend bedoeld. Ik probeer het positief te benaderen. Ik zou aan de groep Koppes willen zeggen dat ik begrijp dat ze in een moeilijke situatie zitten, net na de splitsing. Ik vond ze een beetje zuur en ik hoop dat ze die rol gauw loslaten. Er zitten kundige raadsleden in die club. Ik hoop dat u zich straks weer kunt vinden in de inhoud en dat u na het verleden, hoe pijnlijk het ook is, weer inhoudelijke zaken oppakt. Ik vind het bijzonder, voorzitter, als ik nog even mag …

De voorzitter: Mevrouw Van Nes wil even reageren.

Mevrouw Van Nes: Dank u, voorzitter. Ik denk dat wij in de afgelopen maanden hebben laten zien en horen dat we constructief met onderwerpen bezig kunnen zijn.

De heer Meij: Dat klopt. Ik heb ook gezegd dat er zeer deskundige raadsleden in uw groep zitten. Maar, uw eerste termijnbijdrage was toch een …

De heer Neuschwander bij interruptie: Voorzitter, ik denk dat de heer Meij bedoelde dat mevrouw Van Nes ons verweet dat wij met alle winden meewaaien en het pluche blijven opzoeken. Dat vond ik een respectloze opmerking van u, dus ik deel de opmerking van de heer Meij. Misschien dat hij dat bedoelde.

De heer Meij: De heer Van Houcke is vaak geciteerd vanavond. Ergens op een website heb ik gelezen dat hij ‘geweldenaar’ werd genoemd. Toch zijn er hoge verwachtingen van u, mijnheer Van Houcke. Ik moet naar u, voorzitter, kijken. Ik heb het wel goed geleerd, voorzitter. Er staan bijna bovenmenselijke verwachtingen voor de heer Van Houcke. Hem wordt alles toegedicht. Ik ben heel benieuwd naar de heer Van Houcke. Een geweldenaar.
Als u het goed vindt, gaat mijn collega in op de financiën.

De voorzitter: De heer Onderdelinden over de financiën.

De heer Onderdelinden: De financiële inzichten van de heer Van Houcke waren ook altijd al … ha, ha, dat is een grap. Ik heb al een paar vragen bij de woordvoerders van de coalitie neergelegd. Daar hebben zij zich op kunnen voorbereiden. Maar, voorzitter, nog heel kort.

Op 1 november 2012 hebben wij gesproken – ieder raadslid herinnert zich dat nog – over bijlage 9. Iedereen herinnert zich dat nog. Dat was een begrip, niet zo interessant voor de mensen op de tribune. Bijlage 9 was de zwaarweerlijst, die toen aan de orde was en die blijft aan de orde komen. De vraag is nu of met die laatste pagina in het coalitieakkoord die lijst is verdwenen. Hij komt niet meer ter sprake. We zouden erover gaan spreken. Hele lijsten. We hebben als CDA er al een beetje uit geput, tot ergernis van sommige partijen. Die lijst komt op de laatste pagina van het coalitieakkoord niet meer ter sprake, alsof hij niet meer bestaat. Bestaat hij of bestaat hij niet?

De heer Neuschwander: Voorzitter, ik begrijp de vraag van de heer Onderdelinden. Maar, de toelichting die wij in het nieuwe coalitieakkoord hebben gegeven is uit de zwaarweerlijst. Dat de heer Onderdelinden de bedragen niet zo specifiek herkent als ze genoemd zijn, is een punt. We komen daar in een later stadium op terug. De punten die genoemd zijn, komen ook uit de zwaarweerlijst. De taakstelling is gebaseerd op de zwaarweerlijst.

De heer Onderdelinden: Dank u wel. Dat betekent dat de lijst nog vigerend is en dat hij verder

nog aan de orde is en we in de toekomst, als dat zou moeten, eruit kunnen putten.

Mevrouw Ripmeester bij interruptie: Is het CDA met ons van mening dat wij over die zwaarweerlijsten een openbaar debat moeten voeren in plaats van steeds ad hoc maatregelen eruit te moeten trekken en die ter dekking van dezen en genen te moeten gebruiken?

De heer Onderdelinden: Wat mij betreft niet echt. Er zijn twee momenten in die heel korte periode die ons nog te wachten staat om erover te spreken. De begrotingsbehandeling en de voorjaarsnota. De voorjaarsnota komt binnenkort aan de orde. Dan gaan we er uitgebreid over praten. Over de laatste stand van zaken van het meerjarenperspectief, het tekort. Dan is het moment om er weer over te spreken.
Vervolgens wordt op de laatste pagina van het coalitieakkoord gesproken over duurzaamheid en milieu. Dat zijn goede zaken, laat daar geen discussie over bestaan. Er wordt bij gezegd dat nu al wordt meegedeeld dat het wordt gedekt uit de algemene reserve. Nou, zo is Ridderkerk niet opgevoed wil ik de vier partijen meegeven. Dat weten zij heel goed. Zo zitten we niet in elkaar.
Verder zijn er de laatste tijd zeven begrotingswijzigingen geweest. Daar wordt geen rekening mee gehouden. Er wordt uitgegaan van een primitieve begroting van 1 november 2012, waarin 7 ton staat. Alle begrotingswijzigingen daarna worden als het ware geëlimineerd of er wordt geen rekening mee gehouden. Dat vind ik een omissie.

Tot slot. Bij de dekking van 5 ton, ik heb dat eerder met de heer Neuschwander besproken, wordt er gegaan van € 700.000,-- naar € 1,2 miljoen. Dat is die € 500.000,-- meer. Die € 500.000,-- bestaat uit twee onderdelen. Dat is € 2 miljoen voordeel uit de BAR-samenwerking en € 2,5 miljoen gevolgen van regeerbeleid. Het saldo is € 0,5 miljoen. Dat is een zaak die uitgesmeerd moet worden tot 2017. Nu wordt in dit verhaal alles gericht op 2014. Daarin staat ook die € 2,5 miljoen. Die wordt betrokken en getotaliseerd bij het saldo van die € 500.000,--. Het is een beetje ingewikkeld. Maar insiders begrijpen wat ik bedoel.
Dat vind ik principieel onjuist. Wellicht dat dit nog even kan worden toegelicht.

De heer Neuschwander: Voorzitter, dat de heer Onderdelinden dat onjuist vindt, begrijp ik. Maar volgens mij begrijpt hij dan niet precies wat er staat of hebben wij het verkeerd uitgelegd. Inmiddels weten we dat de korting op de algemene uitkering bijna € 2 miljoen bedraagt. De raadsinformatiebrief van 8 januari komt iets lager uit. De besparing, u noemde haar al van de BAR-samenwerking, levert € 2 miljoen op. Binnen deze raad zijn we gewend zaken structureel op orde te brengen. Dat betekent dat wij uitgaan van die € 2,5 miljoen structureel tot 2016. Dus ik hoor u alsmaar zeggen dat we ons beperken tot 2014. Maar dat is niet het geval. We hebben nadrukkelijk gekeken naar een langere periode. Zo komen we aan het verschil, dus dat is wel degelijk een structureel uitgangspunt.

De heer Onderdelinden: Dank u wel. Ik kijk even naar de voorzitter die ook van de BAR-samenwerking is. Daarmee erkent u dat er in 2014 € 2,5 miljoen voor Ridderkerk kan worden ingeboekt. Dat staat hier. Dat lijkt mij een onmogelijke zaak. Dat weet de heer Neuschwander ook. Ik zou dat graag nog een keer tegen het licht willen houden. Misschien niet nu, maar wellicht …

De voorzitter: Wacht even, u stelt een vraag en dan komt er nog heel veel tekst achteraan. Het is niet het college dat nu ter verantwoording kan worden geroepen. Het gaat nu over het coalitieakkoord tussen vier fracties uit deze raad. Daar zult u het vanavond mee moeten doen. De heer Neuschwander.

De heer Neuschwander: Voorzitter, wat een onmogelijke opgave is, is om € 2,5 miljoen efficiencyvoordeel voor eind 2014 te behalen. Dat staat er ook niet. Er staat € 2 miljoen efficiencyvoordeel tot 2017 halen we uit de BAR-samenwerking. Dat is waar we over praten.

De heer Onderdelinden: We stoppen ermee want we gaan nu feestvieren. We gaan mensen beëdigen. Ik kom er bij de voorjaarsnota op terug omdat ik het echt principieel onjuist vind. Technisch vind ik het onjuist. Het heeft niet zoveel met politiek te maken. Ik kom er bij de voorjaarsnota op terug.
Dank u wel.

De voorzitter: Ik verheug me er nu al op.
De heer Neuschwander.

De heer Neuschwander: Voorzitter, er is al veel gezegd en dat ga ik niet herhalen. Mensen op de tribune zitten te wachten tot de wethouders beëdigd worden.
Het doet mij goed dat de heer Van Houcke, in de tien jaar dat hij deel heeft uitgemaakt van de raad, blijvende indruk heeft gemaakt en zelfs, mijnheer Van der Spoel, sommige partijen wat schade heeft bezorgd. Het is een goede zaak om vast te stellen dat als de heer Van Houcke eens een slechte dag heeft, deze raad een zeer groot collectief geheugen heeft om alles wat er is gezegd nogmaals te herhalen.

De heer Van der Spoel bij interruptie: Ik weet niet waarop de heer Neuschwander zijn conclusie baseert dat de heer Van Houcke schade aangericht zou hebben. Ik heb juist heel goede tekstpassages van hem geciteerd. Ik weet niet waar hij dat vandaan haalt.

De heer Neuschwander: Dan heb ik dat misschien verkeerd begrepen. Excuses.
Ik bedank de heer Van der Spoel voor zijn positieve woorden. U begon heel positief. Ik neig ernaar te zeggen dat ik blij ben dat u veel zaken hebt teruggevonden die ook in uw verkiezingsprogramma staan. Dat schept hoop voor de toekomst. Over een aantal punten hebben wij inhoudelijk geen koerswijzigingen. Ik noem nadrukkelijk de tram. Wat de tram betreft, blijven wij bij ons standpunt. Dat wordt door alle coalitiepartners gerespecteerd. De taal die u spreekt, spreek ik niet.

De heer Van der Spoel bij interruptie: Voorzitter, ik heb duidelijk op de site van Leefbaar Ridderkerk gelezen dat voor de coalitieonderhandelingen u de tram niet onmogelijk maakte. U maakt de tram dus mogelijk. Punt.

Mevrouw Ripmeester bij interruptie: Voorzitter, het standpunt van Leefbaar Ridderkerk over de tram is niet veranderd. Het tramstandpunt wordt door alle coalitiepartners gerespecteerd. Ik neem aan dat Leefbaar Ridderkerk ook de tramstandpunten van de andere coalitieleden volledig respecteert zodat er op dit dossier meer balans is gekomen.

De heer Smit bij interruptie: Voorzitter, nu u toch over dit onderwerp begint, wil ik daar graag op aanhaken. De heer Van der Spoel heeft gereageerd op een stuk op de website van Leefbaar Ridderkerk wat ik overigens niet ken, maar hij verbindt daar en passant ook de SGP aan in zijn bijdrage. Wij zijn niet door de bocht gegaan door een stuk op de website van Leefbaar Ridderkerk, voor alle goede begrip.

De heer Van der Spoel: Ik heb het toch wel goed begrepen dat u het coalitieakkoord mede hebt ondertekend. Het is legitiem. Juist doordat Leefbaar Ridderkerk op de site heeft gezet in 2010 van een exitstrategie naar niet onmogelijk, lees: mogelijk, is het een behoorlijke

kanteling.

De heer Smit: Voorzitter, nogmaals voor alle duidelijkheid. Een stuk op de website van Leefbaar Ridderkerk heeft geen betrekking op de opvattingen van de SGP. Daar waar geen veranderingen zijn tot aan de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 hebben we dat ook niet in het coalitieakkoord opgenomen. Dus voor de SGP is er op dit moment niets veranderd.

De voorzitter: Gaan we terug naar de heer Neuschwander? U hebt het woord.

De heer Neuschwander: Voorzitter, ik ga er niet op in. U begrijpt dat de tram nog steeds heel gevoelig ligt bij de VVD. Dat begrijp ik ook. Het was een groot thema binnen uw partij. Bij ons niet. Ons standpunt is niet gewijzigd. Wij zijn nog steeds tegen de tram. Ik wil graag met u nog een keer praten over die zogenaamde vermelding op onze website. Ons standpunt wat dat betreft is niet gewijzigd.

Ik begon positief. Daar wil ik ook mee afsluiten.
De heer Meij van het CDA maakte opmerkingen die mij wel aanspraken. Het is lastig om in de vijftien maanden die nog te gaan zijn, met dit ambitieuze coalitieakkoord aan de gang te gaan. We gaan onze schouders eronder zetten, er zit veel positiviteit in. Inderdaad is vijftien maanden een korte periode om deze zaken te verwezenlijken. Daarom moeten we voor een balans gaan. We hopen dat we in dit coalitieakkoord die balans gevonden hebben. Het getuigt van lef. We moeten ons realiseren dat er nog vijftien maanden te gaan zijn. Dat is ook een van de redenen dat we de financiële paragraaf hebben toegevoegd.
De heer Meij gaf aan dit college te gunnen om de rit uit te mogen zitten. Wij waarderen uw opmerking. We hebben voor meer vastigheid gekozen. Om die reden zitten we nu met vier coalitiepartijen aan tafel.

Mevrouw Ripmeester bij interruptie: De heer Neuschwander rent net langs de financiën. Ik had nog een vraag gesteld waar hij op terug zou komen. Ik ben benieuwd.

De heer Neuschwander: Dat stond nog op mijn lijstje, mevrouw Ripmeester, maar dan doe ik dat eerst.
U had het over de dekking voor de nieuwe budgetten. Op het moment dat het geen structurele bedragen zijn, zijn ze niet opgenomen. We hebben het over incidentele uitgaven, projectmatig. U moet denken aan zaken die voor energiebesparing vrijgemaakt worden. Dat is niet zo vreemd. Dat kent Ridderkerk. Er is op dit moment ook een wettelijke regeling van de rijksoverheid. Waar deze coalitie over gedacht heeft, is om dit pakket uit te breiden zodat het aan de ene kant een subsidie is van de gemeente Ridderkerk en aan de andere kant een ondersteuning van de rijksoverheid. Dat dit geen lange termijn heeft, ik noem het projecten waar door ons geen vaste bedragen aan gekoppeld zijn. Op het moment dat het nader uitgewerkt wordt door dit college, zullen we dat in de raad bespreken.

Mevrouw Ripmeester: Begrijp ik goed dat de heer Neuschwander zegt dat er niet gewijzigd wordt in de begrotingshoofdstukken en dat er geen zaken zijn die niet meer worden gedaan?

De heer Neuschwander: Het lijkt mij gevaarlijk als ik daar ja op zeg. Ik begrijp niet precies wat u bedoelt. Ik heb geprobeerd aan te geven dat de budgetten waar u het over had geen langetermijnzaken zijn, maar bijvoorbeeld voor 2013 over energiebesparing dit nader uitgewerkt zal worden en er voorstellen naar de raad komen waarvoor eventueel budget wordt vrijgemaakt.
De heer Onderdelinden refereert hier ook al aan. Het is normaal dat hierover binnen de raad

wordt gesproken.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp dat we nog een keer verder gaan praten over de financiële paragraaf. Ik krijg er ook steeds meer behoefte aan. Ik heb er nu veel behoefte aan om van de heer Neuschwander te horen welke greep de coalitiepartijen precies hebben gedaan uit de zwaarweerlijst waarmee zij de bezuinigingen in het coalitieakkoord hebben opgebouwd. Wat valt precies onder het sociaal domein en hoe komt u aan die € 325.000,--? Wellicht weet u over die andere punten ook nog iets leuks te zeggen.

De heer Neuschwander: Voorzitter, al die punten die in het coalitieakkoord vermeld zijn, parkeren, buitenruimte, maatschappelijk vastgoed, sociaal domein vinden we terug in de zwaarweerlijst. Dat ze niet met naam en toenaam genoemd zijn, komt omdat sommige bedragen bij elkaar zijn opgeteld en sommige bedragen, ik noem maar wat, voor 50% zijn. Ik ga er nu niet in detail op in. We wachten eerst de uitgewerkte voorstellen van het college af. Ik begrijp dat u het graag wilt weten. Die twee onderstaande punten € 134.000,-- en € 209.000,-- hebben alles te maken met het amendement 83, ingediend door het CDA tijdens de begrotingsbehandeling. Die gevolgen worden gefixeerd op 2013. Dat betekent dat het scenario qua inkomsten wat minder positief is en een extra gat sloeg van € 209.000,--. En daar komen we bij de kadernota op terug. Ik kan me voorstellen dat dit, als je er niet bij betrokken wordt, een technisch complex verhaal is. Ik wil u dat graag op een ander moment toelichten.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Het financiële verhaal is een technisch complex verhaal. De opbouw achter de bezuinigingen van dit coalitieakkoord is geen technisch verhaal. Dat is gewoon een lijstje dat gehighlight is en opgeteld. U wilt nu niet aangeven wat daar precies onder valt. Wanneer kunnen we dat verwachten? De enige bezuiniging op de zwaarweerlijst van € 325.000,-- is het volledig schrappen van het maatschappelijk werk. Ik neem aan dat u dat niet beoogt. Ik wil graag, om onrust te voorkomen, daar duidelijkheid over hebben.

De heer Neuschwander: Voorzitter, ik wil mevrouw Ripmeester die duidelijkheid graag geven, maar ik ga niet alle bedragen inhoudelijk specificeren. Niet om vervelend te doen, maar het is complex en opgebouwd uit meerdere onderwerpen. U kunt ze niet zo een-twee-drie terugvinden. Maar zoals ik ook de heer Onderdelinden antwoordde, zijn al die punten tot € 134.000,- terug te vinden in de zwaarweerlijst. We hebben nadere uitwerking van de bezuinigingsvoorstellen gebaseerd op de € 1,2 miljoentaakstelling, die ik ook in mijn eerste bijdrage heb vermeld.

Mevrouw Ripmeester: Op welke termijn kunnen we de uitwerking tegemoetzien? Ze zijn al besproken. Dus ze zijn bekend. We hoeven niet te wachten tot de kadernota.

De heer Neuschwander: Volgens mij is de uitwerking niet bekend. Het college moet daarmee aan de slag. Het eerste moment waar dit feitelijk aan de orde is, is bij de kadernota. Ik hoop dat op dat moment mevrouw Ripmeester van de PvdA kleur zal bekennen. Vorig jaar was dat een andere zaak. We zouden het op prijs stellen als u die discussie dan oppakt zodat we die niet pas in november krijgen.
Kan ik verdergaan, voorzitter?

De voorzitter: Ik kijk nadrukkelijk mevrouw Ripmeester aan.
Wilt u het woord?

De heer Neuschwander: Voorzitter, ik wil eigenlijk nog iets zeggen over de

woningbouwstrategie.

De voorzitter: Dat kan. Maar eerst mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Ik kijk ernaar uit om in openbaar debat over de maatregelen uit de zwaarweerlijst te gaan spreken en de maatschappelijke effecten met Leefbaar Ridderkerk te gaan bespreken.

De voorzitter: Nu u weer.

De heer Neuschwander: Voorzitter, die uitdaging gaan we graag aan. Die bespreekt u niet alleen met Leefbaar Ridderkerk maar automatisch met de hele raad.

De woningbouwstrategie. Een aantal partijen heeft aangegeven dat de nieuwe coalitie de woningbouwstrategie loslaat. Het tegen het licht houden betekent niet loslaten. Tegen het licht houden betekent kijken naar de actuele punten die daarin zijn vermeld en wellicht bijsturen waar nodig. Maar loslaten? Verre van dat. De woningbouwstrategie is nog steeds actueel.

Mevrouw Fräser bij interruptie: Ik zou ook willen toevoegen dat in het coalitieakkoord is opgenomen dat de woningbouwstrategie is vastgesteld door de raad en geamendeerd en dat hij leidend is.

De heer Neuschwander: Ik sluit me aan bij wat mevrouw Fräser zegt. Het is wellicht belangrijk om te zeggen, gegeven de moeilijke woningmarkt, dat projectontwikkelaars op dit moment niet staan te springen om te kijken hoe we dat vlot kunnen trekken. Daar zijn in dit akkoord een aantal voorbeelden van genoemd, zoals starten met kleinschalige projecten. Zoals nu in ‘t Zand. We hebben geprobeerd op die actualiteit in te spelen.

Ik kom nog even terug op de balans. De heer Meij sprak over een balans. Inderdaad we moeten balans zoeken. Dat betekent dat we in het coalitieakkoord geprobeerd hebben een balans daarin te vinden. Als er vier partijen aan tafel zijn, moet je compromissen sluiten. Wat ons betreft blijven de speerpunten uit het vorige coalitieakkoord nog steeds speerpunten. Ik denk de meeste vragen te hebben beantwoord. Ik dank u wel.

De voorzitter: De heer Smit.

De heer Smit: Dank u wel, voorzitter. Als er zoveel punten van overeenstemming zijn, kan het ook goed zijn de verschillen eens helder voor het voetlicht te brengen. Dat is in tweede termijn denk ik ook wel gebeurd. Dit neemt niet weg dat de punten van overeenstemming worden benoemd, dat is in eerste termijn ook gebeurd. Het zijn er ontzettend veel. Ik zou graag met die punten van overeenstemming willen afsluiten. Dat is – ik refereer ook aan de bijdrage van de heer Meij in tweede termijn – volgens mij het vertrekpunt voor de komende periode tot aan de gemeenteraadsverkiezingen. Het coalitieakkoord geeft er volgens mij blijk van dat we goed hebben willen luisteren, ook naar dat wat bij andere partijen in de raad leeft. En ook natuurlijk wat er bij de vier coalitiefracties leeft. Dan is een akkoord sluiten ook compromissen sluiten. Zo helder is het.

Daarmee is niet gezegd dat het coalitieakkoord in beton gegoten is. Er staan vergezichten in, waarvoor meerdere jaren nodig zijn om tot uitwerking te komen. Zoiets schrijf je wel vanuit een bepaald perspectief. Daarin wil je dat ene jaar plaatsen. Dat hebben we ook geprobeerd tot uitdrukking te brengen. We hopen dat we op deze manier aan de gang kunnen. Ik zou graag

een beroep doen op alle fracties in deze raad om met name die overeenkomsten met elkaar voor de komende periode te benutten. We maakten ons allemaal zorgen over het bestuur en de bestuurbaarheid in oktober. Juist de bestuurbaarheid is gediend met een zo groot mogelijk politiek draagvlak. Daar hebben we naar willen streven. We hebben daar allemaal ons best voor willen doen. We willen dat blijven doen. Het mooie en de opbrengst van deze avond zouden kunnen zijn dat we met die elementen elkaar vinden. Er zullen ook altijd politieke verschillen zijn. Het is goed dat die er zijn. We zullen elkaar blijven vinden.

De voorzitter: Uw zinnen zijn wel heel erg lang. De heer Van der Spoel wil even reageren.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, ik denk dat wij ook aangegeven hebben dat wij dat ook willen, maar zoals ook aangegeven, zijn er ook verschillen. Als ik u hoor zeggen dat het coalitieakkoord niet in beton is gegoten, denk ik dat we volgens mij in de raad zitten om vanuit onze visies te overtuigen. Dat betekent dat u dat aan de oppositie vraagt. Ik vraag het nadrukkelijk aan de coalitie: om ons een hand te reiken. Dat is wel belangrijk. Dan krijgt u het draagvlak dat u graag wilt. Laten we ook de verschillende argumenten wisselen om tot het best mogelijke oordeel te komen.

De heer Smit: Voorzitter, dat is het kenmerk van het politieke debat. Het politieke debat is er om de verschillen te benoemen en tot zo goed mogelijke uitkomsten te komen. Volgens mij zitten de heer Van der Spoel en ik op dezelfde lijn. Misschien spreken we een andere taal, zoals mevrouw Ripmeester het noemt. Ik heb toch de indruk dat we heel dicht bij elkaar zitten. En, mijnheer Van der Spoel: veiligheid is wat ons betreft een kerntaak van de overheid. Wij zullen daar zeker, met u, alert op blijven.

Voorzitter, met die punten van overeenstemming zou ik graag willen eindigen.
Ik zou graag willen afsluiten met het uitspreken van mijn dank aan mevrouw Nienhuis en de ambtelijke ondersteuning in het hele proces dat we met elkaar doorlopen hebben.
Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Sorry, ik ben in mijn termijn vergeten wethouder Vroegindeweij en wethouder Stout te bedanken. Ik vind het jammer dat ze er vanavond niet zijn en we ze niet even de hand kunnen schudden.

De voorzitter: Ze zullen het ongetwijfeld ergens ontvangen. Mevrouw Fräser.

Mevrouw Fräser: Voorzitter, het enige waarop ik zou willen reageren, is de opmerking van het CDA over D66 landelijk: Zondagswet, ruimte voor minderheden in onze gemeente. Ik deel uw opvatting op dat punt. Mijn fractie is van mening dat er ruimte moet zijn voor verschillende opvattingen, visies. Ook als het gaat om de invulling op zondag. Dus wat dat betreft zie ik geen obstakels. Wij delen uw opvattingen.
De laatste opmerking deel ik met mevrouw Ripmeester. Ook ik ben vergeten wethouder Vroegindeweij en wethouder Stout te bedanken voor hun inzet in de afgelopen periode. Hierbij alsnog!

De heer Van der Spoel: Ik heb nog een vraag aan D66/GroenLinks. Ik heb tot tweemaal toe geprobeerd te weten te komen wat die doorwrochte visies nu zijn waarvan u zei dat die in vorige periodes ontbraken. Vindt u dat vitaal vergrijzen die doorwrochte visie is of gaat u daar achteraf nog mee komen om ons dat duidelijk te maken?

Mevrouw Fräser: Voor zover dat op dit moment nog niet duidelijk is, zullen wij op een later moment met iets anders komen.

De heer Japenga: Voorzitter, om met het vitaal vergrijzen te beginnen: wij hopen dat de inwoners van Ridderkerk dat hier kunnen. En als we het coalitieakkoord gaan uitwerken, zal dat daaraan een bijdrage leveren.
We zijn blij met de goede woorden van de verschillende fracties over het akkoord. We zijn er zelf ook enthousiast over. De heer Meij vond wel dat er veel vergezichten in staan en vroeg zich af hoe haalbaar het is. Wij denken dat het begint met een vergezicht dat vervolgens in stappen wordt uitgewerkt.
Er waren geen taboes in alle weken waarin we gesproken hebben: zeker niet op grijs. Naast dit akkoord is er zoveel meer. Er wordt veel uitgevoerd in deze gemeente. De heer Van der Spoel vroeg er een aantal malen om. Al die zaken werken en als hij aangeeft dat hij onze steun daarbij nodig heeft, zullen we zeker bijdragen. Zeker op veiligheid. Onze partij vindt dat ook heel belangrijk. De liberaal in ons zal zich daar zeker ook in mengen.

De heer Van der Spoel: Dat stelt mij teleur. “Zoveel zaken lopen al.” Als u in het coalitieakkoord punten benoemt waar hij nadrukkelijk op inzet, vind ik het als liberaal onbestaanbaar dat er geen letter over veiligheid in besproken wordt. Dat is niet een zaak die loopt en aandacht heeft: die heeft continue aandacht nodig. Helaas blijkt dat ook nu weer. Onbestaanbaar dat dit niet in het coalitieakkoord is benoemd.

De heer Japenga: Voorzitter, voor ons is het een zeer belangrijk aandachtpunt. Dat was het, is het en blijft het.
Er is een vraag gesteld over bezuinigingen, met name de PvdA heeft daarnaar gevraagd. Wat voor ons van belang is, is evenwicht. Dat sectoren niet hard getroffen worden. Dat er wordt nagedacht over effecten van bezuinigingen voordat er bezuinigd wordt. Dat is voor ons ook in deze periode van goed onderhandelen heel belangrijk geweest. Het is nu van belang om dat in de komende tijd uit te werken. We hebben op hoofdlijnen afspraken gemaakt. Wij zullen er als partij zeer alert op zijn en willen dit samen met de PvdA bewaken. Wij zitten er bovenop. Dat blijft zo.

Wij willen ook genieten van de wittebroodsweken. We zijn blij dat we met zoveel partijen zoveel overeenkomsten hebben. We gaan met de uitwerking aan de slag en wensen het college veel succes.
Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dit was het einde van de tweede termijn. We besluiten om het coalitieakkoord voor kennisgeving aan te nemen. Kunnen we dat besluiten? Dat is het geval.

4. Benoeming en beëdiging wethouders

De voorzitter: Het woord is aan de heer Neuschwander.

De heer Neuschwander: Voorzitter, ik zal proberen om een beetje tempo te maken, want ik weet hoe comfortabel de bankjes op de tribune zitten.
Als woordvoerder van de coalitie wil ik nu graag namens de vier coalitiepartijen ingaan op de samenstelling van het nieuwe college.

Zoals u weet, heeft wethouder Stout – de wethouder Ruimtelijke Ordening – per 1 januari 2013

zijn ontslag ingediend, wat inhoudt dat de heer Stout niet langer een wethoudersfunctie zal vervullen en afscheid zal nemen van de gemeente Ridderkerk. Vanaf deze plek wil ik als fractievoorzitter hierbij onze dank uitspreken voor zijn rol die hij het afgelopen jaar na een zeer korte inwerkperiode heeft vervuld. Met pijn in het hart nemen wij afscheid en bedanken wij hem voor zijn enthousiasme, deskundigheid en inzet.

Ook wethouder Vroegindeweij – de wethouder Financiën – heeft aangegeven dat hij voor dit nieuwe college niet beschikbaar is en ook hij zal in dit nieuwe college niet terugkeren. Ook voor hem geldt dat wij met een goed gevoel terugkijken op een periode van bijna drie jaar, waarin hij zijn functie als wethouder Financiën en Middelen in een economisch moeilijke periode met veel ups-en-downs met succes heeft vervuld. Wij willen hem voor zijn deskundigheid en inzet bedanken.

Voorzitter, als fractievoorzitter van Leefbaar Ridderkerk kan ik u melden dat wethouder Dokter, wethouder Sociale Infrastructuur, vanavond aanwezig op de publieke tribune, heeft aangegeven bereid te zijn om zijn wethouderschap voort te zetten en het coalitieakkoord “Zorg voor de Samenleving” te onderschrijven. Namens de fractie kan ik u melden dat wij verheugd zijn dat wethouder Dokter ook het komende jaar – in een volledige functie – met een enigszins vernieuwde portefeuille tot de verkiezingen van 2014 aan de slag kan gaan.

Dan, voorzitter, spreek ik namens de fractievoorzitter van de SGP als ik u mededeel dat ook zittend wethouder Den Ouden – wethouder Fysieke Infrastructuur – heeft aangegeven het nieuwe coalitieakkoord “Zorg voor de Samenleving” te onderschrijven. Daarom geldt ook voor wethouder Den Ouden dat wij verheugd zijn dat ook hij bereid is om het komende jaar als wethouder deel uit te maken van dit nieuwe college. Ook de heer Den Ouden zal een volledige functie in dit nieuwe college gaan vervullen.

Dan, voorzitter, kom ik met uw instemming, namens de vier coalitiepartijen met twee nieuwe kandidaten die ieder een deeltijdfunctie gaan vervullen van 50%. De namen van deze kandidaten zijn u inmiddels bekend. Het gaat hier om kandidaat-wethouder voor D66/GroenLinks de heer Henk van Houcke en kandidaat-wethouder voor de ChristenUnie, de heer Piet van der Sluijs.

Dan kijk ik nu naar u, voorzitter, want ik zou me kunnen voorstellen dat de fractievoorzitter, mevrouw Fräser, van D66/GroenLinks voor het publiek en misschien de luisteraars thuis een introductie wil geven van de heer Van Houcke, die wij natuurlijk allemaal kennen als oud-fractievoorzitter van D66/GroenLinks.

De voorzitter: Ik vraag eerst de zittende wethouders de heren Den Ouden en Dokter hun plaatsen in te nemen. Dan heeft de raad het woord op uw voorstel om het college uit te breiden met twee parttime wethouders. Bestaat daartegen bezwaar?
Het college wordt uitgebreid met twee wethouders. Aldus besloten. Mevrouw Fräser, wenst u het woord?

Mevrouw Fräser: Dank u wel, voorzitter.
Graag draag ik Henk van Houcke voor als wethouder voor D66/GroenLinks.
Henk van Houcke is u allen waarschijnlijk bekend, aangezien hij tot en met oktober 2011 voor D66/GroenLinks actief was als gemeenteraadslid en fractievoorzitter. Daarvoor is hij actief geweest in het hoger beroepsonderwijs. Ook is Henk actief geweest voor een bewonersorganisatie in Bolnes. Tot en met vandaag is Henk voorzitter van Wereldwerk in Ridderkerk. Daarnaast is Henk getrouwd, heeft hij twee dochters en vier kleinkinderen.

De voorzitter: Zijn er voor deze vacature tegenkandidaten? Dat is niet het geval. Het woord is aan de voorzitter van de commissie geloofsbrieven.

De heer Kranendonk: Mevrouw de voorzitter, overeenkomstig de bepalingen van ons reglement van orde, heeft de commissie onderzocht of de voorgestelde kandidaat voor het wethouderschap, de heer Hendrik Charles Maria van Houcke voldoet aan de eisen die de Gemeentewet stelt. De Gemeentewet stelt dat voor het wethouderschap voldaan moet worden aan de vereisten voor het lidmaatschap van de raad en dat een groot aantal in de wet genoemde betrekkingen niet bekleed mag worden. Uit onderzoek van de stukken is ons gebleken dat de kandidaat geen openbare betrekkingen heeft en voldoet aan de vereisten voor het raadslidmaatschap.
Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan straks over tot stemming, schriftelijk en geheim. Zijn er stemverklaringen? Dat is niet het geval. We gaan over tot schriftelijke stemming. Wilt u een van de twee stembriefjes op uw tafel invullen? De griffier en ik tellen de stembriefjes. Vindt u dat goed?
Dank u wel.
We stemmen over de heer Van Houcke. We maken de uitslag meteen bekend.

[stemming en telling]

Uitgebracht zijn 25 stemmen: 3 ongeldig, te weten blanco, 3 stemmen tegen en 19 stemmen voor. De meerderheid van de raad steunt deze kandidaat. Mijnheer Van Houcke, wilt u naar voren komen? Aanvaardt u deze functie?

De heer Van Houcke: Zeker, voorzitter.

De voorzitter: Ik lees u de eed voor.
“Ik zweer dat ik, om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen.”

De heer Van Houcke: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

[Overhandiging van bloemen. Applaus]

De voorzitter: De heer Japenga.

De heer Japenga: Zoals gezegd zijn wij dankbaar en verheugd dat wij de heer Van der Sluijs uit Gouda voor deze post kunnen voordragen. De heer Van der Sluijs, Piet, is geboren in Rotterdam in 1946. De heer Van der Sluijs is werkzaam geweest in onder andere de meet- en regeltechniek en later in de socialezekerheidssector. Bestuurlijke ervaring heeft hij opgedaan als gemeenteraadslid in Gouda, twaalf jaar, en in diezelfde plaats als wethouder met als onderwerpen in zijn portefeuille onder andere maatschappelijke zorg, GGD, gezondheidszorg, Wonen-Welzijn-Zorg, sociale werkvoorziening enzovoort. Tevens is hij wethouder geweest in Utrecht tot de verkiezingen van 2010.

De heer Van der Sluijs is getrouwd, heeft vier kinderen en tien kleinkinderen. Hij ziet ernaar uit om in Ridderkerk aan de slag te gaan. En wij ook.

De voorzitter: Dank u wel, zijn er nog meer voordrachten?

Dat is niet het geval. Het woord is aan de voorzitter van de commissie onderzoek geloofsbrieven.

De heer Kranendonk: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Overeenkomstig de bepalingen van ons reglement van orde, heeft de commissie onderzocht of de voorgestelde kandidaat voor het wethouderschap, de heer Pieter van der Sluijs, voldoet aan de eisen die de Gemeentewet stelt. De Gemeentewet stelt dat voor het wethouderschap voldaan moet worden aan de vereisten voor het lidmaatschap van de raad en dat een groot aantal in de wet genoemde betrekkingen niet bekleed mag worden. Uit onderzoek van de stukken is ons gebleken dat de kandidaat geen openbare betrekkingen heeft en voldoet aan de vereisten voor het raadslidmaatschap. Dit laatste geldt niet voor de vereiste van het ingezetenschap. Het is aan de raad te bepalen of u ontheffing van het ingezetenschap verleent en tot benoeming overgaat. Onze commissie heeft zich over de wenselijkheid daarvan geen oordeel gevormd.
Nog een persoonlijke noot. U begrijpt dat het vanavond voor mij bijzonder was om zoveel geloofsbrieven te onderzoeken. Of ik persoonlijk bij de vanavond onderzochte personen het juiste geloof heb gevonden, laat ik voor nu maar even in het midden.

De voorzitter: Daar gaan wij ons straks nog even mee bezighouden: met de woonplaatsvereiste.
Stemverklaringen? Dat is niet het geval. We gaan over tot stemming.

[stemming en telling]

Dames en heren, uitgebracht zijn 25 stemmen. 3 blanco, 3 tegen en 19 stemmen voor.
Er moet een besluit genomen worden over het vereiste ingezetenschap. Er wordt een raadsbesluit uitgereikt door de bode.

Stemverklaringen?
Wie zijn voor dit besluit? We hebben dit unaniem besloten.

Ik vraag de heer Van der Sluijs naar voren te komen.

Aanvaardt u de benoeming?

De heer Van der Sluijs: Ja.

De voorzitter: Dan gaan we nu over tot beëdiging.
“Ik zweer dat ik, om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen.”

De heer Van der Sluijs: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

[Overhandiging van bloemen. Applaus]

De voorzitter: Dames en heren, er is een einde gekomen aan deze heel bijzondere raadsvergadering. Wij verheugen ons erop om aan het werk te gaan met deze nieuwe en met de oude wethouders. Ik nodig u uit om het glas met ons te heffen op het college.

5. Sluiting

Deze raadsvergadering is gesloten. Het is 22.26 uur.